

1 § Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

*Aktuell debatt: Den
ekonomiska politiken*

Anf. 1 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jobben är den viktigaste frågan för oss socialdemokrater. Full sysselsättning är det allt överskuggande målet för vår politik.

Därför blir det så märkligt att lyssna på den regering som gick till val på frågan om jobben och som nu har bytt budskap. Det där med jobben, säger regeringen, kan man inte göra så mycket åt.

Sverige och världen befinner sig i en djup ekonomisk recession. Det är ett mycket allvarligt ekonomiskt läge. I Europa är det bara i Estland och Lettland som ekonomin krymper snabbare än i Sverige. Arbetslösheten stiger kraftigt.

Den 15 april förra året stod en ganska självbelåten finansminister här i talarstolen och presenterade vårbudgeten. Han viftade bort alla bekymmer. Anders Borg hävdade att om man lyssnade på oppositionen var det ”lätt att få intrycket att Sverige står inför en allvarlig nedgång ... med massarbetslöshet ... och förödda statsfinanser”. Han sade också att Östros var ensam, möjligtvis med undantag för Nuder, i bedömningen att vi stod inför en nära förestående bankkras.

Tydligare kan det inte bli. Ni har regerat som om högkonjunkturen skulle vara för evigt. Ni ärvde överskott på 70 miljarder kronor. Pengarna brände i fickan, och ni sänkte skatten med 85 miljarder kronor. I år går staten med stora underskott – 130 miljarder i lånebehov. Ändå fortsätter nu regeringen att sänka skatten för dem med högst inkomster, men nu med lånade pengar.

Nu krävs det ansvarstagande. Det krävs en förmåga att ingjuta hopp och framtidstro. Från den rödgröna oppositionen är budskapen tydliga: Investera i jobben nu! Det krävs. Lars Calmfors kritiserar regeringen för att den är för passiv. Och dela bördorna rättvist! Du har gett gigantiska skattesänkningar till dem med höga inkomster. Nu pågår bonusfest runt omkring i Sverige. Är du beredd att ge beskedet att du slutar låna till skattesänkningar för dem med höga inkomster och i stället investerar i jobben, Anders Borg?

(Applåder)

Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Världsekonomin har gått in i vad jag har beskrivit som en lång, mörk och kall vinter. Det är den situation vi har. Vi har ett finansiellt system som har skadats mycket allvarligt internationellt. I USA har man inte längre kvar några investmentbanker. Man har haft allvarliga bekymmer i hela sitt finansiella system. I Europa drabbas många länder av mycket stora bekymmer i sin banksektor.

Detta har slagit oerhört hårt mot den industriella basen i världen. Bilproduktionen i USA gick ned 60 procent i januari. I Japan har bruttonationalprodukten sedan slutet av förra året minskat med 5 procent. Vi fick häromdagen industriorder från Tyskland, som gått ned 37 procent jämfört med samma månad förra året. Kinas export faller med 25 procent. Det är ett mycket allvarligt läge för världsekonomin.

Sverige är ett utpräglat industriland. Sverige är med sin tunga betoning på industrivaror som bilar, råvarubaserad massaindustri och malm-brytning ett av de länder som påverkas av en så kraftig nedgång i industriproduktionen.

Den här regeringen har mött nedgången kanske mer aktivt än någon annan regering i Europa. Vi har lagt fram en av de mest expansiva budgetarna av de länder som uppfyller kraven för stabilitets- och tillväxtpakten. Den mycket kraftfulla budgeten har sedan kompletterats med breda satsningar på Arbetsförmedlingen. Vi har förstärkt basen för företagens finansiering genom att tillföra ordentliga resurser till SEK och Almi och genom att ge möjlighet till uppskov med skattebetalningarna. Vi har lagt fram ett paket för att säkra fordonsindustrins framtid. Scania, Volvo och Volvo Lastvagnar har fått del av EIB:s omfattande lån.

Det här är ett tufft läge. Då är den grundläggande uppgiften att säkra samhällskontraktet, att säkra att medborgarna kan känna förtroende för att staten, det offentliga, står stark och kan utföra sin uppgift. Då är den första utgångspunkten starka offentliga finanser. Det är med starka offentliga finanser medborgarna kan känna sig trygga att det inte kommer nedskärningspaket, att det inte kommer skattehöjningar och att vi kan säkra resurserna för vård, skola och omsorg.

En del av det samhällskontraktet är att vi har en möjlighet att bygga ut arbetsmarknadspolitiken. Arbetslinjen i nedgångstider betyder att vi satsar på aktiva åtgärder för att människor inte ska fastna i passiva bidragssystem. Det betyder att vi när vi har gjort en ordentlig och noggrann avstämning ska kunna tillföra kommunerna resurser för att säkra vården, skolan och omsorgen.

Detta är krishantering: att säkra det grundläggande samhällskontraktet, men också att lägga grunden för att uppgången inte ska stanna i en sysselsättningslös tillväxt som den vi upplevde vid den förra nedgången. Det gör vi genom att säkra att arbetsmarknadens funktionssätt förbättras. Vi har infört ett jobbavdrag som gör det mer lönsamt att arbeta. Vi har reformerat socialförsäkringarna. Vi har säkrat ett bättre företagsklimat genom viktiga skattelättnader men också genom en lång rad andra åtgärder. Vi har lagt grunden genom att satsa på kunskap och forskning, kanske i större utsträckning än de flesta andra länder i den här nedgångstiden. Vi har gjort betydande satsningar på infrastruktur. Det är det som utmärker den svenska krishanteringen när man tittar på OECD:s utvärderingar.

Mot detta står oppositionen, som i stället förordar en massiv utgiftschock och en massiv skattechock.

Låt mig börja med utgiftschocken. Vi har fått 25 pressmeddelanden från Thomas Östros och Socialdemokraterna under den senaste tiden. Det handlar om 10 miljarder som man har bränt av. Till det kommer Miljöpartiet, faktiskt något mer försiktiga och ansvarsfulla, med 5 miljarder, toppat med Vänsterpartiets 25 miljarder.

Vi vet inte hur förhandlingarna skulle sluta, om det är 20, 30 eller 40 miljarder i ökade utgifter som Socialdemokraterna och vänsteralternativet skulle leverera. Vad vi dock vet är att detta är ineffektiva åtgärder. Gör vi realistiska antaganden om effekterna på tillväxten måste vi beakta att Sverige är en importberoende ekonomi. Vi måste beakta osäkerheten, att man river upp ramverket för de offentliga finanserna, att man höjer utgiftstaken och att man lägger sig på sådana sparandenivåer att det inte skulle uppfattas som trovärdigt. Det skulle höja räntorna, minska investeringarna och driva fram ett sparande.

Allt detta beaktat skulle Socialdemokraternas och vänsteralternativets utgiftsexpansion leda till att vi fick en kvarts eller kanske uppemot en halv procents lägre arbetslöshet. Det är i allt väsentligt åtgärder som föröder de offentliga finanserna och inte har mer än marginell effekt på sysselsättning och arbetslöshet.

Man skulle också försvåra uppgången. I botten ligger nämligen redan den skattechock man har planerat för att finansiera sina ökade bidrag och alla sina satsningar i andra delar. Vi vet att det är försämringar i jobbvdraget, borttagen ungdomsarbetsgivaravgift, chockhöjning av bensinskatten och för Vänsterpartiets del även bolagsskatt och arbetsgivaravgift. Det handlar om mycket stora belopp som vänsteralternativet vill höja skatten med. Det skulle ge oss sämre förutsättningar för återhämtning. Det skulle ge svensk ekonomi långsiktigt svagare tillväxtkraft och svagare utvecklingskraft.

Därför står regeringens alternativ för ansvar, för sysselsättning och för att bygga Sverige för framtiden.
(Applåder)

Anf. 3 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Det är en nöjd finansminister som har bestämt sig för att kommentera utvecklingen i stället för att regera. Jag delar Finanspolitiska rådets bedömning. Lars Calmfors, professor i nationalekonomi, som är regeringens ekonomiskpolitiska rådgivare, säger att regeringens passivitet har förvärrat utvecklingen i Sverige. Det är en allvarlig utveckling. Finansministern måste förstå att vi har en tuff period framför oss. Men vi har tagit Sverige ur kriser förr. Det går att ta Sverige ur krisen igen. Då är en väldigt viktig utgångspunkt mycket starka offentliga finanser, det som vi lämnade som arv till er i form av stora överskott som vi byggt upp tillsammans.

Den här veckan har vi fått flera besked som visar att det behövs en ny framtidsväg för Sverige. Vi är raskt på väg in i en välfärdskris. Konjunkturinstitutet bedömer att det kan vara 25 000 jobb som hotas i vården, omsorgen, förskolan när nu kommunernas ekonomi blir allt sämre. Samtidigt pågår en förtäckt bonusfest runt omkring bland samhällets toppar, i statliga bolag och i privata företag. Över en miljon vanliga människor har

fått besked om att a-kasseavgifterna höjs, men skattesänkningarna regnar över dem som har bonusar och mycket höga inkomster.

För att ta Sverige ur krisen måste man investera i jobben nu, precis som Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet säger, om inte krisen ska bli ännu djupare. Det behövs investeringar i välfärden för att förhindra de uppsägningar som kommer, i utbildning, i byggande, i företagande för att få fart på Sverige.

Men det är väldigt viktigt att dela bördorna rättvist. Dessa bonusar i form av skattesänkningar som Borg har riktat till dem som har det allra bäst ställt förstör uppslutningen kring det som nu behövs, en väg framåt ut ur krisen. Det är bonusar som statliga bolag får. Det är bonusar i form av avskaffad förmögenhetsskatt som Borg har infört. Det är Borgbonusar till dem som har fastigheter värda 10 miljoner kronor som har fått 100 000 kronor i skattelättnad per år och nu riktade Borgbonusar i form av skattesänkningar på lånade pengar till dem med högst inkomster.

Vi byggde upp starka offentliga finanser. Överskottsmålet gjorde att man hade kunnat hantera krisen mycket mer offensivt än vad regeringen gör. Men ni valde att sänka skatterna. Vet ni att de 10 procenten rikaste i Sverige har fått mer i fickan av Borg än vad 60 procent av befolkningen har fått tillsammans?

Nu är underskotten här efter ansvarslost agerande under högkonjunkturåren. Internationella valutafronden är mycket tydlig. När man ska stimulera ekonomierna är generella skattesänkningar till höginkomsttagare ineffektiva. Det ger inte några nya jobb, utan man rekommenderar satsningar på infrastruktur, investeringar i utbildning, riktade insatser mot dem som har sämst inkomster. Det ger jobb, och det ger utveckling. I stället får de som tjänar 1 miljon i år en skattesänkning på 14 000 kronor på lånade pengar! Det är inte rimligt när pensionärerna får 68 kronor.

Redan förra året var det fler i utanförskap än när ni vann valet. Redan förra året ökade socialbidragen i mer än hälften av landets kommuner, nu i närmare 80 procent av landets kommuner. I stället för fler jobb har det blivit mer socialbidrag.

Lars Calmfors beskriver er jobbpolitik med ganska förödande ord så här: Det är först nu som regeringens arbetsmarknadspolitik prövas på allvar. Problemet med den är att den utformades för en annan situation, högkonjunktur. Nu ska politiken möta helt andra problem.

Nu har vi 350 000 som är arbetslösa, och det ökar kraftigt. Finanskrisen är global, men en regering har ansvaret för att Sverige ska klara att möta jobbkrisen på bästa sätt. Du bär ett personligt ansvar, Anders Borg, för att du med din politik trängde undan 500 000 människor ut ur a-kassan. De står nu utan skydd när arbetslösheten ökar. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är den näst högsta i Europa, och den ökar snabbare i Sverige än i andra europeiska länder. Det har du ett ansvar för, Anders Borg. Du har inte förberett Sverige för den nedgång som kommer, och de stora skattesänkningarna har gjort att du nu står passiv när alla råd är att investera i jobben.

Det behövs stimulans av småföretagsamheten. I stället för att höja arbetsgivaravgiften för småföretag, som du har gjort, lätta på bördan för småföretag, öka möjligheten till riskkapital, öka tryggheten för småföretag!

Nu behövs investeringar i en starkare utbildningslinje. De som förlorar jobbet får inte hamna i passivitet. Satsa brett på utbildning! 50 000 fler platser än regeringen föreslår vi och spetskompetensutbildning till dem som varslas så att de slipper att förlora jobben.

Det behövs investeringar i de gröna jobben, breda investeringsprogram för väg och järnväg, men också åtgärder för att rusta upp miljonprogramsområdena i stället för byggarbetslöshet och avskaffande av förmögenhetsskatten. Bryt otrygghetens negativa spiral, den som förlamar och gör att människor är rädda att konsumera! Stärk trygghetssystemen, a-kassan och sjukförsäkringen men lätta också på bördan för pensionärer, barnfamiljer och studenter och investera i välfärden! Vi riskerar att få tiotusentals arbetslösa som kommer från vården, skolan och omsorgen för att regeringen står passiv.

Jag vill ha svar på frågan: Är du beredd att säga nej till att låna till skattessänkningar till dem med högst inkomster och i stället investera i jobb och framtidstro, Anders Borg?
(Applåder)

Anf. 4 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Åhörare, riksdagskolleger! I sportens värld används ibland uttrycket: Det går fort i hockey. Det är ett uttryck som sätter fingret på att ishockey är ett spel där det kan svänga väldigt fort, matchbilder kan förändras på bara några minuter. Alla som följer ishockeys SM-slutspel vet att man är inne i ett skede då supportrar kastas mellan hopp och förtvivlan.

Fru talman! Mig veterligen finns det inget uttryck på motsvarande sätt som säger att det går fort i ekonomin. Men det kanske kommer. De svängningar som vi har sett i konjunkturen det senaste halvåret har varit dramatiska. En konjunktürkänslig verksamhet som tillverkningen av tunga lastbilar har gått från all time high andra kvartalet 2008 till att det blev tvärstopp tredje kvartalet. Det är ett typexempel på en verksamhet som har drabbats väldigt hårt av finanskrisen. Kunderna kunde inte låna för att köpa redan beställda fordon. Det tog tvärstopp.

Så snabba svängningar i konjunkturen har vi aldrig sett förut. Vi kanske har fått uttrycket: Det går fort i ekonomin.

Fru talman! Sverige står bättre rustat än många andra länder för att möta den här lågkonjunkturen tack vare att vi har sparat i ladorna, vi har haft goda år och stora överskott de senaste åren, och regeringen har jobbat för en tydlig arbetslinje som har gjort att vi hade en väldigt hög sysselsättningsnivå när vi mötte lågkonjunkturen. Det gör att vi kan möta lågkonjunkturen offensivt.

Budgeten i höstas var ett exempel på det. Vi gör investeringar på 32 miljarder som stimulerar ekonomin, investeringar i infrastruktur som under lång tid hade eftersatts av socialdemokratiskt ledda regeringar. 10 miljarder på bara två års sikt 2009 och 2010, och sedan höjer vi den generella investeringsnivån för planeringsperioden framåt.

Det kommer att betyda väldigt mycket i vardagen för människor. Det kommer att betyda att man säkrare kan pendla till Stockholm från Mälardalsregionen, för man kan lita på att tågens tidtabeller gäller – bara som ett exempel. Vi gör investeringar i utbildning och inför skattessänkningar

för företag och privatpersoner för att på så sätt dels stärka företagens konkurrenskraft, dels stimulera ekonomin och göra människor mer aktiva.

Fru talman! Höstens budget har följts upp med en tilläggsbudget som riksdagen beslutade om så sent som i onsdags. Det handlar om ytterligare investeringar i yrkesutbildning, infrastruktur, ökade resurser till arbetsmarknadspolitik. Den största delen i den handlar om skattereduktion för ROT-arbete, reparationer, ombyggnader och tillbyggnader, som också som en extra miljöåtgärd kan gälla att åtgärda enskilda avlopp. Det tycker jag som centerpartist är extra värdefullt.

Det här är rätt åtgärder för att möta en konjunkturedgång. Det är rätt åtgärder för att förändra strukturer. Men i ett konjunkturläge som det vi är i nu skulle det inte vara rätt åtgärd att brett börja höja skatter för breda löntagargrupper och att höja kostnaderna för att ha unga anställda. Ändå är det precis det som fortfarande verkar ligga i Socialdemokraternas tankar.

Thomas Östros verkar ha retoriken att han ska säga nej till skattesänkningar för att investera alla sina investeringar. Problemet är att det inte finns några skattesänkningar att säga nej till. Det finns beslutade skattesänkningar att i så fall riva upp. Det besked vi skulle behöva få i dag är vilka skatter det är som ska höjas. Är det som i höstas när Socialdemokraterna föreslog att man kraftigt ska höja kostnaden för att anställa unga? Man räknade själv med 13,6 miljarder.

Vi vet att unga när konjunkturen går ned är de som har det svårast. De har många gånger kommit sist in på en arbetsplats och åker först ut. Hur smart är det då att dessutom chockhöja kostnaden för att ha unga anställda? Det skulle vara bra att få ett besked i dag om det fortfarande är det som gäller. Är det det socialdemokratiska sättet att möta lågkonjunkturen?

Jag har stor respekt för att Thomas Östros nu börjar prata om ungdomsarbetslöshet. Inför valet 2006 var det Centerpartiet som satte den frågan på dagordningen. Socialdemokraterna försökte gömma ungdomar i arbetslöshet. Nu i opposition pratar man om dem. Men jag tror inte att det är ett smart sätt att chockhöja kostnaden för att ha unga anställda.

Parallellt med att vi har en finanskris och en ekonomisk kris har vi också en klimatkris. Jag tror att vi måste möta det med att se offensivt och långsiktigt att vägen ur krisen är att ta helhetsgrepp. Jag återkommer i ett senare inlägg till det.

Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag tänker närmare analysera Socialdemokraternas alternativa kris- och konjunkturpolitik, det vill säga hur Socialdemokraternas politik, om den tillämpades, skulle påverka krisen och lågkonjunkturons förlopp i Sverige.

Socialdemokraterna och Thomas Östros kritiserar regeringens kris- och konjunkturpolitik längs tre linjer:

Socialdemokraterna är emot att skatter sänks. Socialdemokraterna är emot att staten lånar och ökar sin upplåning. Socialdemokraterna kritiserar att överskotten i staten minskar.

Låt mig återge vad Östros sagt, först om skatterna: Alliansen har slösat bort överskott på stora skattesänkningar. Skattesänkningarna är att

kasta pengarna i sjön. Man kan inte ha som huvudstrategi ofinansierade skattesänkningar, och man måste kunna säga nej till dessa ofinansierade skattesänkningar.

Okej, skattesänkningarna är tydligen helt fel. Men om skatterna inte hade sänkts hade finanspolitiken naturligtvis varit mycket mindre expansiv. Den totala efterfrågan hade varit lägre och resulterat i högre arbetslöshet.

Okej, men om nu skatterna, enligt Östros, felaktigt har sänkts, ja då bjuder ju logiken att skatterna bör rättas till och höjas, eller hur? I rådande svaga konjunktur står därmed Socialdemokraterna för en kontraktiv finanspolitik som minskar efterfrågan och förstärker nedgången och arbetslösheten.

När det gäller överskotten i budgeten säger Östros att alliansen har slösat bort överskott. Alliansen har satt sprätt på överskotten med skattesänkningar, alliansen har bedrivit en slösaktig skattepolitik, säger Östros.

Igen: Skatterna borde tydligen höjas så att det så kallade slöseriet upphör. De underskott som prognostiseras borde tydligen elimineras, och de faktiskt enda kända sätten är genom höjda skatter och minskade utgifter. Förslag om sådana åtgärder är alltså innebörden av Socialdemokraternas återkommande kritik.

Alltså: Socialdemokraterna hävdar i dag med sin konsekventa klagan på regeringens skattesänkningar och ökade underskott i staten en åtstramande, anti-keynesiansk politik, som ska praktiseras mitt i lågkonjunktur och kris. Det är en politik som skulle minska köpkraften i landet, snabbt driva fram högre arbetslöshet och även driva fram en långsiktigt högre jämviktsarbetslöshet.

De automatiska stabilisatorerna, fru talman, är nästa punkt.

Östros kritik av ökad upplåning i staten innebär att Socialdemokraterna är emot att de så kallade automatiska stabilisatorerna får slå igenom i de offentliga finanserna. Östros företrädar därmed en politik som senast hävdades av president Herbert Hoover i USA på 20-talet, och som drev fram 30-talskrisen. Östros har lyckats förtränga Ernst Wigforss, Bertil Ohlins och Gunnar Myrdals insatser och har lite otippat hamnat på den reaktionäre Herbert Hoovers linje. Det beror naturligtvis inte på att Östros är reaktionär utan att han är populist, att hans politik bara när det passar sig är grundad i ekonomisk analys.

Så till utgifterna. Nu kommer vi till Socialdemokraternas samtidiga utgiftsexpansion. Socialdemokraterna vill öka utgifterna, och det gäller inte bara ökade transfereringar till a-kassan utan även ökade offentliga utgifter för barnfamiljer, pensionärer, studenter och kommuner. Dessutom vill Socialdemokraterna, förutom dessa transfereringar, öka de offentliga medlen till utbildning, ha mer till infrastruktur, större ROT-avdrag, mer till bostadsrenoveringar, mer till klimatomställning och mer till välfärden.

Fru talman! Det finns minst två fel med dessa förslag.

För det första: Dessa utgiftsförslag är sammantagna ur konjunktursynpunkt ett sammelsurium av effekter. Lars Calmfors och Valutafonden, som Östros gillar att hänvisa till, men även andra ekonomer förespråkar att konjunkturdämpande utgifter bör följa tydliga regler, till exempel 3 T-regeln. De ska vara temporära, de ska vara träffsäkra och de ska vara rätt gjorda. Men Socialdemokraternas ökade utgifter är ett hop-

rafs av åtgärder vars effekter spretar åt alla möjliga håll ur konjunktursynpunkt och uppfyller inte alls professionella ekonomers kriterium för en riktigt utformad finanspolitik.

För det andra: Om krisen drar det allra minsta ut på tiden utöver det normala för en konjunkturedgång eller att den blir djupare – det är ju precis båda dessa faktorer som de flesta prognoser för närvarande pekar på – finns det inga marginaler, ingen uthållighet i de offentliga finanserna med Östros och Socialdemokraternas politik. Med Östros politik skulle nationen snart vara intecknad upp över öronen med sönderkörda offentliga finanser och hög och permanent arbetslöshet.

Summan av alla dessa utgiftsökningar som Socialdemokraterna har blir släpphänta, instabila och sönderkörda statsfinanser. Vid en lite längre och lite djupare nedgång i konjunkturen än vad som är normalt blir det full fart ned i djupa, permanenta, strukturella och långsiktiga budgetunderskott. Vi som nation skulle få lida av Östros släpphänta budgetpolitik och strukturella underskott många år bortom denna konjunkturedgång.

Fru talman! Det är oerhört viktigt för nationen Sverige att Östros och vänstersidans släpphänta och konjunkturförstärkande ekonomiska politik inte får bestämma budgetsaldot och politiken mot arbetslösheten i Sverige. Arbetslösheten skulle snabbt bli betydligt större och mer djupgående på sikt.

(Applåder)

Anf. 6 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! I måndags var jag tillsammans med några partikamrater på en liten rundresa i Halland. När jag kom dit på morgonen möttes jag av strålende solsken. Jag såg aldrig någon temperaturmätare den dagen, men om jag får tro de hallänningar vi mötte steg termometern upp till nästan tio grader. När jag kom till Stockholms central med tåget på kvällen var det något helt annat som mötte mig. Den här veckan har vi verkligen fått pulsa i höga snödrivor hemma i min förort. Vilka temperaturer som möter mig nu på söndag när jag ska åka upp till Piteå kan jag bara ana.

De här stora klimatskillnaderna gäller inte bara temperatur och väder. Vi kan se lika stora skillnader i ekonomiska förutsättningar runt om i vårt land. Vissa orter har redan drabbats väldigt hårt, medan andra än så länge bara har sett början. Även om vi självklart måste se med öppna ögon på de allvarliga effekter som lågkonjunkturen för med sig, är det också viktigt att vi vågar se de solglimtar som ändå skymtar fram mellan molnen.

Jämfört med de flesta andra länder i och utanför Europa har vi gått in i lågkonjunkturen med väldigt goda förutsättningar. Tack vare högkonjunkturen och de åtgärder som regeringen har vidtagit kunde vi när bubb-lan sprack i höstas konstatera att redan då hade 180 000 fler personer fått ett arbete att gå till.

Vår statsskuld har sjunkit i rekordsnabb takt, inte minst tack vare de försäljningar som gjordes i rättan tid. Det gjorde att vi hade överskott i statens finanser stora nog att redan i den ordinarie budgeten för 2009 kunna satsa 32 miljarder kronor för att ännu fler skulle kunna komma i arbete. Vi har kunnat satsa på både efterlängtade och nödvändiga åtgär-

der i till exempel barnomsorg och fortbildning och på investeringar i infrastruktur och forskning.

Dessutom har vi sett till att göra det lättare för till exempel sjukvårdsbiträden, busschaufförer, poliser och andra med vanliga inkomster att leva på sin lön.

Minst lika viktigt är att vi inte har satt sprätt på alla pengar. Redan i höstas blev det tydligt att det behövdes göras ännu mer för att mildra effekten av finanskrisen. Därför har vi också tagit beslut om åtgärder för ytterligare 8 miljarder som är särskilt inriktade på jobb och omställning.

Fru talman! Jag tillhör dem som tyckte att det var roligt när Caroline af Ugglas i lördags gick vidare till final i Melodifestivalen med sin sköna retrosoullåt *Snälla, snälla* – även om jag har hört att en del tycker att den är tjugig. Men fler än jag tycker nog att det är ännu tjugigare när oppositionen drar i gång med sin klagolåt: mera, mera, mera, mera.

Socialdemokraternas motion med anledning av konjunkturläget, som vi behandlade här i onsdags, är bara ett exempel på hur de låter. Samtidigt som vi får höra ständiga påståenden om att regeringen inte gör något kan vi i deras motion läsa en tabell där de först listar regeringens förslag och sedan i ruta efter ruta beskriver sina egna åtgärder med orden: Ja, men mer, ja, men mer, ja, men mer.

Kanske har Thomas Östros insett att denna argumentation inte riktigt håller och inte är trovärdig, för på senare tid har vi börjat höra ett nytt mantra som går ut på att vi spenderar för mycket. Det påstås att vi lånar till skattesänkningar.

Jag menar att det är hög tid att Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet bestämmer sig för hur de har tänkt manövrera landet ur krisen. Vill ni bromsa eller vill ni trycka gasen i botten? Är det en skattechock för låg- och medelinkomsttagarna som vi ska förbereda oss för? Eller ska ni rädda välfärden genom att sätta den unga generationens framtida försörjning på spel med ett skenande budgetunderskott och totalt förlorat förtroende för de offentliga finanserna? Det är svårt att veta för att ni inte är överens men framför allt för att den retorik ni håller er med inte räcker längre än till de feta rubrikerna. När det kommer till de konkreta åtgärderna i budgetmotionen är det inte mycket mer än konturerna kvar.

Låt mig ta ett exempel från den offentliga hearing finansutskottet hade i går om det ekonomiska läget i kommunerna. Där uttalades stora ord om hur viktigt det är med generella bidrag till kommunsektorn. Men granskar vi de förslag som Socialdemokraterna har lagt fram ligger den absoluta tonvikten på riktade bidrag.

För de åhörare som känner att de inte riktigt har koll på skillnaden mellan generella och riktade bidrag kan det enklast beskrivas som att de generella bidragen är pengar som kommunerna får i en klumpsumma. Man kan använda dem till det man vill utan krav på att några särskilda nya insatser eller förändringar ska göras. Riktade bidrag däremot ställer krav på att kommunen ska göra något särskilt. Det kan till exempel vara att anställa fler fritidspedagoger eller göra särskilda satsningar inom barn- och ungdomspsykiatri. Det kan självklart vara mycket angelägna förändringar, men för en kommun som är i kris och går med underskott är det inte till särskilt stor hjälp.

Prot. 2008/09:84
13 mars

Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

De riktade bidrag som Socialdemokraterna har föreslagit är inte bara låsta till vissa specifika åtgärder, utan de ställer dessutom stora krav på att kommunerna själva ska bidra med finansieringen. Var de pengarna ska komma från när i varje fall hälften av landets kommuner går mot större underskott skulle jag gärna vilja ha ett svar på. Jag kan inte svara på det, och vi har hittills i debatten inte fått något svar på det. Men jag hoppas att vi kommer att få det.
(Applåder)

Anf. 7 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Vi har de tre f:ens regering. Först förnekar man krisen, därefter försöker man förminska krisen och sedan fördröjer man alla former av insatser allt vad man någonsin kan. Förneka, förminska, fördröja – tre f-kännetecken för denna regering.

I januari månad hade den öppna arbetslösheten för första gången på fem år ökat i samtliga LO-förbund. Under de senaste åren har antalet öppet arbetslösa LO-medlemmar ökat med 50 procent. Öppet arbetslösa tjänstemän har ökat med 25 procent. Den öppna arbetslösheten i IF Metall har ökat med 124 procent. Det är nu det fackförbund som har flest öppet arbetslösa medlemmar, fler än Kommunal. I Byggnads ökade arbetslösheten med 118 procent. Antalet arbetslösa ungdomar har ökat med 14 000 på ett år.

I februari varslades nästan 16 000 personer. Det behövs 14 miljarder enbart för att upprätthålla sysselsättningen i kommunerna på dagens nivå enligt Konjunkturinstitutet. Var fjärde svensk oroar sig för om man ska få behålla jobbet eller inte. Många som redan har förlorat sitt jobb undrar: Kommer jag att få ett nytt jobb? Kommer jag att få stöd till en omställning? Kommer jag att kunna få en arbetsmarknadspolitisk insats? Kan jag bli omskolad? Ska jag behöva flytta nu när min ekonomi är totalt förstörd efter att regeringen har försämrat a-kassan kraftigt? Om man nu har någon a-kassa, vill säga. Var tredje arbetslös och varannan ungdom under 25 år är utan a-kassa. Samtidigt har socialbidragskostnaderna ökat med 8 procent på ett år.

Regeringen tror att marknaden ska kunna lösa allt. Därför har man ingen egen politik – därav denna debatt. Här talar man mer om oppositionens politik, för oppositionen har faktiskt presenterat en politik. Vi tror på politikens kraft och förmåga, till skillnad från regeringen.

Regeringen verkar tro att man kan prata sig ur krisen. Vi har en representant som jämför det som händer med någon form av hockeymatch. Det är kränkande mot alla dem som drabbats av krisen. En annan representant pratar om schlagerfestivalen. Vi har ministrar som pratar om skitår, vargavinter och kall mörk vinter. Men man handlar inte. Nej, man analyserar, följer frågor och pratar. Man försöker prata sig ur krisen och prata sig till tillväxt.

Det enda man pratar om är sin superbudget – en budget som antogs utifrån helt andra förutsättningar än vi har i dag i vår vardag. Man pratar och försvarar sina skattesänkningar. De är minsann ansvarsfulla. Men det är inte ansvarsfullt att öka anslagen till kommuner och landsting. Nej, man ställer sig vid sidan om och hoppas på att jobben ska komma på

något sätt ändå. Carl B Hamilton tror att kungabröllopet ska fixa jobben. Det är väl den enda politik han hittills har presenterat för fler jobb.

Nej, man har ingen tilltro till politikens förmåga eller kraft. Men jag kan berätta att det är många som har det. Vi har besökt många orter som har drabbats hårt av varsel. Vi har besökt företag och träffat fackföreningsrepresentanter, kommunledningar och företagsledningar. Det finns ett genomgående mönster i de besöken. Man efterfrågar initiativ, handlingskraft och politiska lösningar, för det tror man på.

Jag kan nämna några saker som har kommit upp oavsett var i landet jag har varit. Man vill att det satsas på utbildning, komvux, kvalificerad yrkesutbildning och fler högskoleplatser. Man vill att de anställda får vara kvar i företagen och att staten går in och bistår med utbildningar i stället för att företagen varslar och säger upp. Man vill att det satsas på att rusta allmännyttan, på att få i gång byggandet och på energieffektiviseringar, stambyten med mera. Man vill se satsningar på infrastruktur.

Varenda kommun jag har varit i har någon form av behov av satsningar på infrastruktur. Det kan vara vägunderhåll – eller som i Olofström där man behöver en rondell så att långtradarna från Volvo slipper åka runt i en stor cirkel med längre vägsträcka och ökade klimatutsläpp till följd.

Man vill ha järnvägsinvesteringar för att kunna arbetspendla eller för att underlätta för ortens företag.

Man säger: Rusta upp a-kassan! Det är absolut nödvändigt för tryggheten och för den ekonomiska efterfrågan. Värna kommunerna! Låt dem inte fördjupa lågkonjunkturen genom stora sparpaket och uppsägningar! De behöver ha resurser för att stötta med utbildning och investeringar.

Icke sa Nicke. Regeringen med de tre f:en förminskar krisens effekter och ställer sig vid sidan om och tittar på. Den är inte beredd att ta det ansvar man har fått av svenska folket utan tror helt plötsligt att om man är i regeringsställning är man i opposition. Det är så jag tolkar debatten i dag: Vi i regeringen har inte insett att vi har ett ansvar. Vi tror att vi är i opposition.

Jag hoppas att tiden går fort till nästa val så att vi får byta regering och byta politik och får en regering som vill och kan ta ansvar.
(Applåder)

Anf. 8 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! Den politik som den moderatledda regeringen hittills har presenterat saknar nödvändiga insatser för omställning, utbildning och investeringar.

Vi har från Miljöpartiets sida presenterat förslag till kraftiga investeringar i klimatomställning, jobb och utbildning som skulle kunna motverka effekterna av den ekonomiska inbromsning vi befinner oss i.

Det är hög tid att tackla både finanskrisen och lågkonjunkturen med offensiva åtgärder som leder till klimatomställning samtidigt som det leder till nya jobb.

Regeringens orättvisa fördelningspolitik måste bytas mot en politik där man ser människor. Den här mandatperiodens politik har inneburit en human katastrof. Regeringen har lämnat människor i sticket när de be-

Prot. 2008/09:84
13 mars

Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

hövde bli sedda som mest. Man har försämrat tryggheten när den behövs som bäst.

Regeringens politik har lett till ökat utanförskap och försämrat människors omställning och möjligheten till nytt jobb. Regeringen inser inte vikten av utbildning och kompetensutveckling – det är alldeles uppenbart.

För Miljöpartiet går skapandet av nya jobb och hållbar utveckling hand i hand. Vi menar att den konjunkturnedgång vi nu upplever också kan innebära en möjlighet till offensiva åtgärder som skapar arbetstillfällen och bättre förutsättningar för hållbar utveckling.

De åtgärder som sätts måste verka för att stärka samhällets långsiktiga utveckling och leda till att klimatmålen bättre nås.

Fru talman! Den här regeringens strategi har varit att vänta ut krisen och sitta lugnt i båten. Att vara passiv och vänta ut krisen kan kanske en del, vid en första anblick, tycka är ett strategiskt val. Att få människor att uppfatta det som att ni sitter tryggt och lugnt kanske kan vara bra i kristider. Men att visa sig mogen ett politiskt ledarskap i svåra tider är att kunna hantera aktuella kriser och åtgärdsförslag samtidigt som man har en långsiktig kurs och riktning. Det är det ni i den moderatledda regeringen saknar.

Den svenska regeringen sitter still och väljer att släppa rodet och krypa ihop i båten när man i stället måste ha mod och veta vart man ska.

Man kan välja att ta den utmaning som den här ekonomiska situationen kräver på ett medvetet sätt och med en tydlig riktning för vart man ska. Man kan antingen välja att ingjuta framtidstro och hopp i människor eller göra som Sveriges regering och huka sig i båten och passivt vänta tills stormen eller vargavintern – eller det ännu värre ord som ni brukar använda och som jag inte vill upprepa här i kammaren – har passerat.

Ni hade kunnat välja att i stället fatta rodet, ta ut kursen och styra mot ett bestämt mål, men då måste man ju veta vart man ska.

Man kan göra som en nyvald president i ett annat, lite större, land, ge människor hopp och säga: *Yes we can*.

Eller också kan man göra som den svenska regeringen och säga: *No, we cannot. No we will not*.

Det går att hitta kortsiktiga lösningar som skapar jobb nu, men som också är rätt på lång sikt. Man kan lyfta blicken och göra det som är nödvändigt.

Om man granskar de förslag till krisåtgärder som den svenska regeringen har lagt fram ser man att en försvinnande liten del är framtidsinriktad och hållbar. Vi måste göra saker som nu kan tidigareläggas men som ändå måste göras på sikt. Det handlar om att bygga ut spårbunden trafik, underhålla våra järnvägar, renovera våra bostadsområden och samtidigt energieffektivisera, bygga ut biogasproduktion och göra andra klimatinvesteringar som både ger jobb och ett bättre klimat.

Det är möjligt att stärka Sverige och gynna teknikutveckling och inte sitta passiv och vänta. Man kan välja att låta situationen förvärras i kommuner och landsting, låta uppsägningarna öka i vår välfärdssektor eller också kan man inse att en sådan utveckling inte är bra och att den förvärrar krisen.

Om man kommer till den senare insikten behöver man skjuta till pengar för att förhindra uppsägningarna i kommunerna.

Vi i det rödgröna samarbetet vet vart vi vill. Vi vet vart båten ska styra. Vi vill investera i klimatbra åtgärder. Vi vill bygga om Sverige till mer hållbart. Vi vill bevara en bra kvalitet i skola, förskola, äldreomsorg och vård. Vi vill gynna grön teknik. Vi vill satsa på utbildning och kompetensutveckling och vi vill förstärka trygghetssystemen i Sverige.

Vi vill arbeta för ett samhälle där man kan leva bra på ett hållbart sätt med hållbara energilösningar och där ekonomisk utveckling kan förenas med en hållbar utveckling.

Fru talman! Jag är djupt orolig över utvecklingen och över en moderatledd regering som har valt att sitta stilla och passiv i båten och som inte vet vart de ska styra. Vi har en regering i Sverige som inte tar ledning och som inte pekar ut riktningen när Sverige som allra bäst behöver en medveten politik för nya jobb, för att hjälpa människor till omställning och utbildning, för en stor satsning på kompetensutveckling för att mota de varsel vi ser, för en satsning på kommuner för att förhindra att man säger upp människor så att det blir kris i skolor, omsorg och äldreomsorg, något som drabbar barn och de människor som är allra mest utsatta. Sverige behöver en satsning på trygghetssystemen som gör att man inte behöver vara lika orolig och drabbas lika hårt när tiderna har vänt och man är i behov av det trygghetssystem som bör finnas, men som den här regeringen har monterat ned.

(Applåder)

Anf. 9 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Den här regeringen har mycket aktivt mött nedgången i svensk ekonomi. Låt mig återge Europeiska rådets bedömning av finanspolitiken i Sverige.

Man konstaterar att i linje med den ekonomiska återhämtningsplanen i Europa har Sverige antagit ett flertal finanspolitiska stimulansåtgärder och åtgärder för strukturreformer. Det är ett adekvat svar på den ekonomiska nedgången. Det kommer i tid och har en rimligt klar inriktning, men i princip varaktig karaktär. De som har det – inkomstskatter och sociala kostnader – är en del av en strukturpolitisk agenda i linje med Lissabonstrategin. De åtgärder som föreslås i kompletteringspropositionen, konstaterar man, har däremot huvudsakligen temporär karaktär och föreslås som ett direkt svar på nedgången.

Man konstaterar att med de åtgärder som har föreslagits, inklusive det uppdaterade programmet, har Sverige en expansiv inriktning på 1 procent av bnp. Med de ytterligare åtgärder som föreslås är den expansiva inriktningen än mer markant.

Man konstaterar att sammantaget är slutsatserna att de offentliga finansernas ställning är sund. Stora överskott i goda tider har skapat utrymme för en aktiv finanspolitik i den nuvarande nedgången som inte bara kortsiktigt ökar efterfrågan utan också stärker ekonomins långsiktiga tillväxtpotential.

Samma sak gäller när OECD jämför och granskar regeringars program. Vad är särskilt och speciellt med det svenska? Var omnämns vi? Jo, för mycket stora forskningssatsningar. Man understryker särskilt att vi sänker arbetsgivaravgiften för unga människor och möter en utsatt grupp. Man poängterar att infrastruktursatsningar är en viktig del.

Vi ligger lågt på ett område. Det ska sägas. Vi tillhör inte dem som har satsat på industripolitik.

När man tittar på sammanställningen ser man att vi tillsammans med Finland och Tjeckien har den mest expansiva politiken av de länder i Europa som klarar stabilitets- och tillväxtpakten.

Det är helt skilda verkligheter.

När oberoende bedömare noggrant värderar regeringens politik landar man i att det är ett adekvat svar på det som behövs.

Varför har vi kunnat göra det? Jo, därför att vi under 2007 och 2008 hade 200 miljarder i överskott i finansiellt sparande och därför att vi under de åren amorterade 165 miljarder kronor på vår statsskuld.

Detta är en ansvarsfull politik som bygger på att man möter nedgången. Mot det står oppositionen. Här har vi igen det utgiftssammelsurium som har beskrivits.

När det gäller Miljöpartiet kan man naturligtvis tänka sig att de backar från sina krav så att det inte blir något extra till naturvården, klimatinvesteringar, klimatinfrastruktur och praktik inom arbetsmarknadspolitik. Men om man inte tror att de backar från allt handlar det om 4 miljarder som ska läggas till Socialdemokraternas 11 miljarder. Vänsterpartiet vill satsa 6 miljarder på kommunerna, 8 miljarder på investeringsstöd och 10 miljarder på en bostadsfond för hyresrätter. De kanske ska backa från allt detta. Men är det inte så handlar det om 40 miljarder.

Det är klart att om man bränner på 40 miljarder hamnar vi i en sits där vi kommer att ha oordning på våra offentliga finanser. Då hamnar vi i en sits där vi kommer att ha stora underskott som måste mötas under nästa mandatperiod. Vi vet att Socialdemokraterna har gjort det förut. De kan möta en nedgång i offentliga finanser. Det är Socialdemokraterna bra på. De kan också beskriva hur de kommer att göra det.

Jag läser ur saneringspaketets innehåll av Göran Persson. Där står det att man förbättrar prövningen av förtidspensioner, man reducerar basbeloppet med 6 miljarder, man sänker barnbidraget, man sänker folkpensionen, man minskar investeringarna i järnvägar, man sänker ersättningen i sjukersättningen till 75 procent, man sänker ersättningen i a-kassan till 75 procent, man drar ned bostadsbidragen, och man minskar underhållsstödet. Det är den typ av politik som Socialdemokraternas utgiftschock skulle framtvinga. Den skulle framtvinga ett behov av saneringsåtgärder när vi ska möta uppgången.

Ordning och reda nu gör att vi kan få ordning och reda sedan och då klara av att få en uppgång i sysselsättningen när konjunkturen vänder.
(Applåder)

Anf. 10 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Vi har hört referenser till Melodifestivalen. Jag har också tittat på den och tyckte att det var roligt att se Lili & Sussie göra comeback. Man får en déjà vu-upplevelse eftersom ungefär samtidigt som Lili & Sussie var populära var det Borg och Hamilton som var i regeringsställning i början av 90-talet, som ni kommer ihåg. Det var samma visa då. Det var då det var fest i Kapernaum. Trots mycket stora underskott sänkte man skatterna, särskilt inriktat på dem med riktigt höga inkomster. Förmögenhetsskatten skulle exempelvis bort, och det var utgifter. Vård-

nadsbidraget infördes. Nu är vi där igen – Borg och Hamilton. Jag föredrar Lili & Sussie.

Ordning och reda innebär att man inte kan genomföra dessa ofinansierade skattesänkningar riktade till höginkomsttagare. Det ger inga jobb, man måste prioritera i ett sådant här läge så att man skapar de jobb som behövs för att kunna bekämpa en skenande arbetslöshet.

Vi har sagt nej till den typ av politik som ni har bedrivit när ni satte sprätt på överskotten. Hade ni inte drivit den politiken hade Sverige sett annorlunda ut. Vi hade haft en bättre fungerande arbetsmarknad med fler som fått utbildning för att kunna få jobb, och vi hade haft högre sysselsättning. Vi hade haft en mer robust välfärd med mindre barngrupper i förskolan och bättre äldreomsorg. Vi hade haft starkare trygghetssystem där människor hade kunnat lita på att försäkringarna fungerar och att a-kassan inte är sådan att man får gå från hus och hem när man blir arbetslös. Vi hade haft mer investeringar i vägar och järnvägar och i byggande. Pensionärerna hade inte straffbeskattats såsom nu sker på ett mycket upprörande sätt. Studenter och barnfamiljer hade kunnat få en hjälpande hand i krisen. Och vi hade inte gett skattebonusar, Borgbonusar, till dem som har det allra bäst ställt.

Det finns ett mycket begränsat utrymme för att höja skatter för vanligt folk i dag. Vi är i en svår ekonomisk kris. Men de som har det gott ställt ska vara med och bidra. Det är själva grundidén bakom att få uppslutning för att ta Sverige ut ur krisen. Sätt stopp för ofinansierade skattesänkningar!

Svara på min fråga, Borg: Är du beredd att säga att det nu inte blir några ofinansierade, lånefinansierade, skattesänkningar till dem som har högst inkomster?

Jag är bekymrad över samma sak som professor Lars Calmfors. Han säger att passiviteten förvärrar utvecklingen i Sverige.

Jag är särskilt bekymrad över utvecklingen för ungdomar. Antalet arbetslösa ungdomar är nu 140 000. Det är näst högst i hela Europeiska unionen.

I går varnade Svenskt Näringsliv för att ungdomsarbetslösheten kan komma att nå 30 procent. Det är en förskräckande siffra. Det är ett fullständigt haveri återigen när det gäller den slösaktiga skattepolitik där man bara har tagit bort arbetsgivaravgifter utan att förstå att ungdomarna behöver utbildning och yrkesinriktad utbildning så att de kommer in på arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten bland de unga är nu uppe i 30 000.

Nu behövs ett brett program för att ungdomar ska komma i jobb och utbildning. Ta bort arbetsgivaravgiften helt för dem som anställer arbetslösa ungdomar! Det är mycket bättre än ert slöseri när ni bara ger generella skattesänkningar för företag. Det har inte fungerat. Ge de 30 000 långtidsarbetslösa ungdomarna utbildning eller praktik!

Vi har nu ungdomar som lämnar gymnasiet utan att ha fullgjort sin utbildning. De kommer att få det mycket tufft. Ge dem möjligheten att komplettera så att de får sin gymnasieutbildning så att de inte går ut i arbetslöshet!

Bygg ut högskolan! Nu kommer de stora ungdomskullarna och knackar på porten. Det blir köer utanför högskolan. Se till att de får chansen att investera! Se till att de som är färdigutbildade akademiker kan tas

in på praktik i statliga bolag eller myndigheter så att de får en chans till ett yrkesliv! Se ungdomarna som en möjlighet! Men då krävs det att ni också säger att ni slutar med denna slösaktiga skattepolitik och investerar i jobb och framtidsmöjligheter för våra unga.
(Applåder)

Anf. 11 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Oppositionen försöker här ge något slags bild av att regeringen inte gör någonting. Men jag tror att de som lyssnar, följer med i debatten och har följt utvecklingen av finanskris och lågkonjunktur ser igenom den bild som oppositionen ger.

Det blir inte trovärdigt att hela tiden ropa: För lite och för sent. Vargen kommer.

32 miljarder i investeringar och i stimulanser i ekonomin redan i höstens budget och en tilläggsbudget på 8 miljarder och däremellan åtgärder för att komma till rätta med finanskrisen och ett paket för fordonsindustrin som vi nu börjar se resultat av är inte någon passivitet. Det är en aktivitet. Men det är också en tanke med vad man gör långsiktigt.

Ulla Andersson säger att man ska satsa på infrastruktur. Ja, vi gör det. Det handlar om 10–11 miljarder i närtidssatsningar på två år.

Jag har också suttit i opposition, och oavsett hur mycket som regeringen lade på infrastruktur hade vi alltid 1 miljard mer. Man kan säga att det är oppositionens roll. Man flyter ovanpå. Man säger: Det här är bra, men vi vill mer. Men i opposition har man väl möjlighet att trycka sina egna pengar.

Men det handlar om att också ta ett ansvar för regerandet och att ta ett ansvar för landets ekonomi.

Orsaken till att vi nu gör stora infrastruktursatsningar är att det finns så otroligt stora och eftersatta behov. När Ulla Andersson och Socialdemokraterna hade möjlighet att påverka och styra det här landet gjordes inte dessa satsningar. Det är den stora skillnaden. Man ska alltså jämföra de riktiga pengarna, de riktiga åtgärderna. Det är väldigt lätt att i opposition alltid säga att det ska vara mer.

Men vi kommer att behöva göra mer på infrastrukturuområdet. Vi kommer också att behöva göra mer och återkomma med besked exempelvis när det gäller kommuner och landsting. Det gör vi i vårbudgeten.

Fru talman! Jag fick inget svar från Thomas Östros, men jag kan upprepa frågan. Vilka skatter är det som ska höjas? Ska man, enligt sin budget i höstas, höja arbetsgivaravgiften för unga med 13,6 miljarder? Thomas Östros sade nyss här i talarstolen att man vill ha en arbetsgivaravgiftssänkning för dem som nyanställer ungdomar. Det är väl bra. Men varför ska man först tvinga ut dem i arbetslöshet genom en chockhöjning för alla anställda ungdomar för att sedan återanställa några stycken? Man kan inte så att säga skära mellan 12,6 miljarder och tro att det blir ett nollsummespel. Det måste påverka situationen för unga.

I ett sådant konjunkturläge som vi är i är det väldigt dumt att chockhöja kostnaden för att ha unga anställda.

Unga kommer sent in på arbetsmarknaden. De har många gånger kommit sist in på en arbetsplats, och lagen säger att den som är sist in åker först ut. Så är det. Vi kan diskutera och analysera det i ett annat sammanhang. Men situationen för unga blir klart sämre om man dessu-

tom till detta strukturella problem adderar en chockhöjning av kostnaden för att ha unga anställda.

Fru talman! Jag tycker att vi måste se möjligheten att i finanskrisen och lågkonjunkturen vara offensiva. Ett exempel på det är regeringens klimat- och energiproposition. Vi gör handlingsplaner för en fossiloberoende fordonsflotta. Hade vi haft en sådan handlingsplan långt tidigare kanske vi inte hade haft den strukturella kris som vi har för våra fordonsföretag i dag. Det gäller att se möjligheter att komma ur krisen offensivt. (Applåder)

Anf. 12 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag kritiserade Socialdemokraternas politik på tre punkter. De säger att de är emot att skatter sänks. De säger att de är emot att staten lånar och ökar sin upplåning. De kritiserar att överskotten som har funnits i staten minskar.

Thomas Östros kommer upp här och har som huvudpoäng att han är emot att skattesänkningarna är ofinansierade, att man lånar till dem. Okej, Thomas Östros! Thomas Östros föredrar tydligen finansierade skattesänkningar. Men, kära åhörare, lägg då märke till att just sådana skattesänkningar, som alltså matchas av finansierande indragning av köpkraft, inte ger någon expansiv effekt alls på ekonomin, och därmed ingen minskad arbetslöshet. Det som Thomas Östros hela tiden understryker som en egenskap hos sänkta skatter är alltså en egenskap som motverkar och utplånar möjligheten att ge minskad arbetslöshet.

Östros kritik av den pågående upplåningen i staten, som beror på att de automatiska stabilisatorerna arbetar för att motverka konjunkturgolv, är helt absurd år 2009. Herbert Hoover sade det 1929, men det har gått några decennier sedan dess, Thomas Östros.

Thomas Östros stoppar in den brasklappsretorik som sossarna är så bra på och säger att begränsat utrymme för högre skatter finns. Men då kommer man till den fråga som vi ställer oss ibland med Socialdemokraterna: Kan man lita på att Socialdemokraterna ljugar?

Kommer vi att kunna lita på att Socialdemokraterna inte chockhöjer skatterna? Kan vi lita på att Socialdemokraterna inte kommer att kämpa ned överskotten med kraftiga utgiftsnedskärningar av den typ som finansministern radat upp för några minuter sedan?

Det här är en fråga som även Ulla Andersson och Mikaela Valtersson har anledning att ställa sig. Kan man lita på att Socialdemokraterna ljugar eller på vad de säger? De säger en sak före valet och kanske gör en helt annan sak efter valet. Så var det 1994. Jag var i denna kammare då och hörde precis samma trick genomföras. Det kanske är ett trick igen. Kan vi lita på att Socialdemokraterna ljugar om sina avsikter, att de som Thomas Östros antyder i sina bisatser och brasklappar kommer att driva en helt annan politik i regeringsställning än de gör i opposition?

Det är ganska märkligt med de väldigt omfattande listor på ökade utgifter som Ulla Andersson, Mikaela Valtersson och Thomas Östros har. Vi ser hur de otroligt känsliga svenska offentliga finanserna försvagas kraftigt. Enligt Ekonomistyrningsverket har omsvängningen mellan förra året och detta år varit 190 miljarder kronor. Det är en kolossalt stark omsvängning. Försvarsbudgeten är på ungefär 40 miljarder, för en jämförelse.

Prot. 2008/09:84
13 mars

Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

Då måste man även ha modet att hålla emot och att fundera: Tänk om lågkonjunkturen blir något djupare och mer utdragen än den brukar vara. Då kommer vi verkligen att sitta illa till med Östros och oppositionens politik i budgetfrågan och på budgetpolitikens område.
(Applåder)

Anf. 13 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! David Eberhardt, överläkare på psykakuten på Sankt Görans sjukhus, har kallat svenskarna för trygghetsnarkomaner. När hans bok kom ut 2006 var vi mitt uppe i brinnande högkonjunktur. Det finns ingen anledning att tro att vi skulle vara mindre trygghetssökande nu.

Därför är det så oerhört viktigt att de basala funktionerna i samhället fungerar, allt det där vardagliga som får oss att känna oss trygga i det lilla, men som också ger oss det förtroende som gör att vi vågar tro på trygghet i det stora.

Vi vet fortfarande inte hur djup eller långvarig lågkonjunkturen kommer att bli. Det behövs väl knappast någon kristallkula för att inse att vi ännu inte har sett alla varsel. Fler konkurser är att vänta, och statens, kommunernas och landstingens ekonomi, men framför allt den privata ekonomin hos dem som blir arbetslösa, kommer att utsättas för stora påfrestningar.

Därför är det tryggt att kunna konstatera att regeringen både har vidtagit åtgärder tidigt för att förebygga, förhindra och kompensera för de effekter som vi hittills sett och samtidigt sett till att ha en ständigt hög beredskap för att vidta åtgärder på vägen.

Jag är övertygad om att vi alla här inne är överens om att läget i kommunsektorn är väldigt allvarligt – inte för att det blir extra svårt för kommun- och landstingspolitiker att få ihop budgeten när prognoserna för skatteintäkterna plötsligt har vikit kraftigt, utan eftersom det är i kommunerna och landstingen som de flesta av våra vardagliga behov av välfärdsservice ska mötas.

Jag är väldigt tacksam för att mina barn just nu sitter i sina skolbänkar och får den utbildning som är avgörande för deras framtid. Jag är också väldigt glad att plogbilen har skrapat vägarna och sandat gångvägarna hemma hos mig, så att jag har kunnat ta mig till pendeln trots det ymniga snövädret i veckan. Och jag känner mig trygg med att veta att jag om jag hade ramlat omkull hade kunnat ta mig till en vårdcentral och litat på att få bra vård och ett gott omhändertagande. Vi får väl hoppas att det inte går så illa – jag ska ut i vädret igen – trots att det är fredagen den 13. I år har vi faktiskt inte mindre än tre fredagar som infaller den 13 i en månad. Det är väl tur att man inte är vidskeplig, för i så fall skulle man väl vara ännu oroligare än man redan är med anledning av lågkonjunkturen.

Det finns goda skäl att i vårbudgeten återkomma med besked om vilka insatser vi kan göra för att lätta på bördan för våra kommuner. Vi kristdemokrater är de första att ställa sig på barrikaderna och kämpa för mer resurser till vården, skolan och omsorgen, de saker som utgör kärnan i vår välfärd.

Men vi måste akta oss noga för att ropa på hjälp i onödan. Behoven är väldigt stora, men inte alla förändringar som sker i kommuner och landsting beror på konjunkturen. Flera av de förändringar som sker är nödvändiga eftersom förutsättningarna har förändrats.

Ett tydligt och konkret exempel på nödvändiga och rimliga förändringar som finns att vänta i kommunsektorn är den rapport som nådde oss i veckan om personalminskningarna i skolan. Självklart ska vi värna om en hög lärartäthet, men viss rimlighet måste ändå finnas i att lärarantalet minskar när babyboomens barn nu lämnar skolan.

Det finns också goda skäl att påminna om vad som långsiktigt är helt avgörande för att kommuner och landsting ska få sina budgetar att gå ihop. Det är entreprenörer som vågar satsa på företag som kan växa och skapa nya arbetstillfällen. Utan människor som arbetar och betalar skatt stannar Sverige.

Fru talman! Det är skattebetalarna som bär upp välfärden. Det är företagen som lägger grunden för tryggheten. Vi politiker kan bara göra vårt bästa för att se till att förutsättningarna i varje läge är så goda som möjligt.

(Applåder)

Anf. 14 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Vi har en regering som försöker förneka krisen, förminska den och sedan fördröjer sina insatser allt vad den kan. Den vill inte ta ansvar. För att försvara detta tar finansministern upp oberoende bedömare, OECD och Europeiska rådet för att recensera regeringens politik.

Det verkar som att finansministern och regeringen har glömt bort de människor som direkt är drabbade av lågkonjunkturen och finanskrisen. Det sägs inte ett ord om hur det påverkar människors vardag. Det är människor som i dag på morgonen har lämnat sina allra käraste ögonstenar, sina barn, till förskolan, skolbarnomsorgen eller skolan eller som har överlåtit vårdnaden av sina käraste åldrande släktingar till hemtjänsten för att de ska få en bättre vardag.

Just detta visar på betydelsen av den kommunala omsorgen och den kommunala välfärden. Det är inte för inte som Kommunal har en paroll som säger: Utan kommunalare stannar Sverige. De kommunala välfärdstjänsterna ger trygghet, frihet och har en enorm betydelse för samhällsekonomin i stort.

Det är nio av tio som vill ha en bättre kvalitet i välfärden framför sänkt skatt. Det är åtta av tio som säger: Höj skatten om det behövs! Men det försöker regeringen förringa, glömma bort eller vill inte ta del av.

En sak kan man lita på, Carl B Hamilton, och det är att de nya moderaterna är precis lika de gamla moderaterna. Det är en sak som skiljer. De vågar inte längre säga att de vill minska välfärdens omfattning, avgiftsfinsiera och privatisera.

Ni kommer väl ihåg Fredrik Reinfeldts bevingade ord om den ofantliga sektorn och att svenskarna var trygghetsnarkomaner? Det är det Moderaterna inte längre vågar säga. Annars skiljer ingenting. De nya moderaterna är som de gamla.

Därför låter man nu lågkonjunkturen göra jobbet. Man låter den slå igenom totalt och kommuner dra ned på sina verksamheter. Det är 30 000 personer som riskerar att förlora jobbet i kommunerna. Det är jobb som behöver utföras på något sätt.

De gamla behöver sin omsorg och stöd i sin vardag. Barnen behöver sin pedagogiska utveckling, och eleverna behöver sin utbildning i skolan. Det är jobb som behöver utföras betalt eller obetalt.

Det är vi kvinnor som får stå tillbaka och göra det obetalt i hemmen i stället. Jobben behöver utföras. Behoven försvinner inte för att man drar ned i kommunernas ekonomi.

Dessutom ska vi komma ihåg att det är väldigt svårt att möta lågkonjunkturen och göra stora besparingar i kommuner och landsting. Regeringen har drivit på med bidrag till avknoppningar, privatiseringar, entreprenader och allt vad det nu kallas.

Där kan man inte spara några pengar eftersom kontrakten redan är skrivna. De går inte att omförhandla. Alla besparingar måste läggas i den kommunala verksamheten. Det kommunala äldreboendet får dra dubbla besparingar eftersom det privata äldreboendet värnas och skyddas.

Vips kommer människor att efterfråga privat äldreomsorg i stället. Där sker inga besparingar. Regeringen har krattat manegen med kraftiga bidrag för privatiseringar och avknoppningar.

Demokratins räckvidd snävas in. Ni har kraftigt försämrat möjligheterna att möta lågkonjunkturen och finanskrisen. Ni har ökat otryggheten, och människor har blivit ofria. Det är ert ansvar att vi står så dåligt förberedda.

(Applåder)

Anf. 15 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! Jag tänker tala om ett tydligt exempel på att regeringen väljer åtgärder som inte är de mest effektiva för att skapa jobb och dessutom inte är framtidsinriktade.

Man kan titta på det ROT-avdrag som regeringen har infört. Det krävs mer effektiva åtgärder som ger jobb snabbt. ROT-avdrag är en effektiv metod för att mildra effekterna av en nedgång i byggkonjunkturen.

Men det ROT-avdrag som den moderatledda regeringen föreslår ställer inga krav på energieffektivisering. Regeringens förslag innebär dessutom att renoveringar i flerbostadshus, i hyresrätter eller på fasader i bostadsrätter, inte kan komma ifråga trots att det just är i flerbostadshus som man ser de största behoven. Det är uppochnedvända världen. Man undantar de fastigheter där behoven är som störst och där det såklart skulle få den största effekten på jobb.

Emma Henriksson från Kristdemokraterna talade om att man skulle satsa på entreprenörskap. Det är ett skämt! Är det att satsa på entreprenörskap att det första ni gjorde när ni kom till makten år 2006 var att höja skatten för Sveriges småföretagare? Är det att satsa på entreprenörskap? Nej.

När regeringens jobbpolitik har misslyckats är det tyvärr kommunernas socialbidragsköer som växer. Det drabbar de människor som har allra lägst inkomster. Antalet fattiga barn i Sverige kommer att öka. Men regeringen vägrar att ge besked om mer pengar till kommunerna. De måste

minska på personal till människor som behöver vård och barnen som drabbas.

Hos landets kommuner och landsting planeras nu neddragning av verksamheter inom äldreomsorg, vuxenutbildning, grundskola och sjukvård. De dystra prognoserna är att kanske 20 000–25 000 jobb försvinner de närmaste två åren.

Det är olyckligt om läget kraftigt försämras i kommunerna på grund av regeringens bristande intresse för läget i kommunerna. När kommunerna ser sina skatteinkomster sjunka måste staten ta ett ansvar. Annars bär regeringen ansvaret för att krisen förvärras.

Vi har för att förhindra att människor sägs upp och kvaliteten i välfärden försämras tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslagit höjda statsbidrag till kommuner och landsting.

I tider av ekonomisk oro är behovet av fungerande trygghetssystem som störst. Men regeringen har konsekvent sedan år 2006 försämrat arbetslöshetsförsäkringen. Den har blivit dyrare, och ersättningen är lägre. Det har lett till att hundratusentals människor i dag har lämnat försäkringen och är utlämnade till försörjningsstöd om de blir arbetslösa.

Arbetslösheten kommer att fortsätta att stiga kraftigt det närmaste året. Arbetsförmedlingens statistik för januari 2009 visar på en fortsatt dramatisk ökning under vintern med 37 000 människor varslade och 22 000 personer nyinskrivna. Trots det åstadkommer regeringen bara ett magert paket som inte kommer att vara tillräckligt när krisen fördjupas.

Ni sitter still i båten och släpper roret. Ni vet inte vart ni ska eller vart ni ska styra och ni har ingen riktning. Det krävs att ni agerar. Men det krävs framför allt att ni agerar rätt.

Den vision för Sverige som vår statsminister Fredrik Reinfeldt målade upp i sin 15 år gamla skrift *Det sovande folket* har ironiskt nog i dag bytts mot "Den sovande statsministern". Tänk vad tiden kan göra med människor!

(Applåder)

Anf. 16 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Sverige står i ett svårt ekonomiskt läge. Det är en av de tuffaste ekonomiska nedgångarna vi har upplevt, och regeringen agerar.

Låt oss återkomma till kommissionens bedömning. Politiken har lagts om i tid i en expansiv riktning. Det som är långsiktigt har en riktig inriktning för att återupprätta Sverige som tillväxtnation. Det som görs temporärt sker som ett direkt svar på nedgången. Samtidigt upprätthåller vi en ordning för offentliga finanser som beskrivs som sund.

Det är den sakliga beskrivningen av regeringens politik. Det är ett rimligt och ansvarsfullt svar på den ekonomiska nedgången. Mot det står oppositionens 40-miljarderspaket med ett sammelsurium av ofinansierade utgiftsökningar som ger en kvarts procents lägre arbetslöshet, eller en halv procents lägre arbetslöshet om vi är optimistiska. Det skapar i grunden sämre förutsättningar för att möta en uppgång med stigande sysselsättning.

Vi vet inte vilka hemliga saneringspaket som skulle bli nödvändiga med Thomas Östros, Mikaela Valtersson och Ulla Andersson. Är det pensionerna som ska urholkas igen? Pensionärerna minns när det hände förra gången. Är det barnfamiljerna som ska drabbas? De minns när

Prot. 2008/09:84
13 mars

Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

barnbidragen sänktes. Är det de arbetslösa som ska drabbas? De minns när arbetsmarknadspolitiken avvecklades.

Vi skulle gå mot en återhämtning med en arbetsmarknad som fungerade sämre, där inflationen kom snabbare och sysselsättningen bröts av. Investeringarna skulle bli färre. Utan en ordentlig energiuppgörelse som innehåller en möjlighet att bygga ut såväl vindkraft som kärnkraft skulle vi få högre elpriser och minskad produktion i Sverige.

Thomas Östros valde att nämna bonusfesten i statliga företag. 10,4, 13,6, 15,2, 17,7 – det är de miljoner som utbetalades till direktörer i de statliga företagen när Thomas Östros var näringsminister. Då är det magstarkt att tala om bonusfest i statliga företag när vi försöker skapa ordning och reda i regelverken.

(Applåder)

Anf. 17 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jag förstår att finansministern är pressad över detta med bonusar i de statliga bolagen. Bara för några månader sedan antog Borg ett direktiv som sade: Ge bonus i statliga bolag! Ge bonus även om de går med förlust! Samtidigt talade han i korridorerna om att bonusar skulle bort på andra håll. Men själv tryckte han på bonusknappen i Regeringskansliet. Det är en skandal som det går att gräva mycket i än så länge.

Jag har inte fått något svar på frågan under debatten. Är du beredd att fortsätta låna pengar för att sänka skatten för dem som har högst inkomster? Du som tjänar omkring 1 miljon får nu på lånade pengar 13 000–14 000 kronor i skattesänkning i år, förutom alla andra skattesänkningar som har riktats mot dem som har riktigt stora förmögenheter och mycket hög inkomst. Det ger inga jobb, utan det ger bara möjligtvis tillfredsställelse till den som tjänar miljonen. Men är det rätt strategi i det här läget när vi behöver investera i jobben?

Regeringen har inte förberett Sverige på krisen. Ni trodde att högkonjunkturen skulle vara för evigt. Det är tydligt efter de debatter vi har fört här i kammaren. Ni förberedde Sverige på ett dåligt sätt. Ni trängde ut 500 000 ur a-kassan. Det är ditt personliga ansvar, Anders Borg. Du kommer att gå till den ekonomisk-politiska historien för det som hände strax innan recessionen kom.

Utbildningarna skars ned. Skattesänkningar riktades till de 10 procent som är rikast i befolkningen. De fick mer än 60 procent. Och nu – passivitet. Jag delar professor Lars Calmfors bedömning av att er passivitet har fördjupat jobbkrisen och ökat arbetslösheten.

Det är just detta det handlar om, Carl B Hamilton. Vi har investerat mycket i din utbildning. Du borde ta till dig det som ekonomkåren säger. För några månader sedan valde du att trycka på ja-knappen för att låna pengar för att rikta skattesänkningar till höginkomsttagare i stället för att använda resurserna till att investera i jobben, i välfärden och i trygghet. Där gjorde du ett strategiskt val som ledde till att lågkonjunkturen blev ännu värre. Det valet står ni för i majoriteten, och det får ni ta ansvar för.

(Applåder)

Anf. 18 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Det är alldeles uppenbart att vi befinner oss i ett väldigt svårt ekonomiskt läge. Det regeringen väljer att göra då är att möta konjunkturnedgången offensivt. Vi väljer att möta den med investeringar i infrastruktur, vi väljer att möta den med investeringar i yrkesutbildning, i kvalificerade yrkesutbildningar och i yrkesutbildningar inom komvux.

Men vi väljer också att göra rätt från början när det gäller utbildning. Vi vill reformera gymnasieskolan så att vi inte har en gymnasieskola som slår ut utan en gymnasieskola som ger alla olika ungdomar möjligheter beroende på vad de vill och vad de är intresserade av. Vi vill ha en gymnasieskola med tre spår – yrkesförberedande utbildningar, lärlingsutbildningar och studieförberedande utbildningar.

Om jag har förstått saken rätt motsätter sig Socialdemokraterna en sådan här reform, där fler unga kan få en bra yrkesutbildning redan från början. Det socialdemokratiska receptet är uppenbarligen att man först ska riskera att misslyckas på gymnasiet för att sedan få chansen att komma tillbaka och få en yrkesutbildning på komvux. Det är slöseri både med pengar och med unga människors tid.

Jag har ännu inte fått något svar på vilka skatter som ska höjas. Det är det som ligger i Thomas Östros retorik. Det finns inga skatter att säga nej till. Det finns bara skatteförslag att riva upp eller skattehöjningar att föreslå. Jag kan inte tolka det annorlunda än att kostnaden för att ha unga anställda kommer att chockhöjas. Det låg i Socialdemokraternas budget i höstas – 13,6 miljarder. Sedan förde man tillbaka 1 miljard för nyanställningar. Men det innebär att man först tvingar ut ännu fler unga i arbetslöshet för att sedan återanställa några. Det är cyniskt och kortsiktigt. Och det är tur att det är en politik som bara existerar i opposition.

Anf. 19 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag tycker inte att vi kan gå igenom en sådan här debatt utan att tala något om det internationella läget i dag. Jag ska bara säga någonting om valutasituationen och euron.

Den svenska kronans värde har fallit med inte mindre än 26 procent på sju månader. Det är ett större kronfall än det vi erfor hösten 1992. Det gör att de traditionella argumenten i eurodebatten plötsligt har blivit passé och ersatts av andra. Detta är en allvarlig situation. Den stora osäkerheten om den framtida kronkursen innebär för företag att de egentligen inte vet om en affär kommer att gå med vinst eller med förlust. Man tecknar en order en dag, och tre månader senare sker leverans. Vad sker med växelkursen däremellan?

Vi har också en situation under den kommande tiden som vi inte vet hur lång den blir – det kan röra sig om tre veckor, kanske om tre kvartal eller möjligen om tre år – då svenska företag kan köpas upp till ett kraftigt reapris med 26 procents rabatt av dem som har tillgångar i euro och dollar. Det finns alltså en akut risk för att kapitalstarka euro- och dollarinnehavare fångar tillfället i flykten och startar en våg av uppköp av svenska företag. Det är riskfyllt om huvudkontor flyttar härifrån och forskningsavdelningar flyttar ut. Spetskompetens kan också, sett i ett lite längre perspektiv, flytta utomlands. Vi har varit med om detta förr.

Prot. 2008/09:84
13 mars

Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken

Jag menar att detta är viktiga argument för att nu återigen ta upp frågan om ett införande av euron för Sverige. Vi befinner oss i ett labilt och riskfyllt läge som ett litet land utanför euroområdet. Vi delar den situationen med andra länder, men vi kan faktiskt göra någonting åt det genom att omgående försöka få ett snabbspår in i EU:s eurosamarbete.

Anf. 20 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Vi har hört Thomas Östros prata om ungdomar. Än en gång hör vi de stora orden. Men om han menar allvar kan jag inte annat än förvänta mig att Socialdemokraterna kommer att dra tillbaka sitt förslag om att drastiskt höja kostnaderna för alla som faktiskt tar sitt ansvar och anställer ungdomar. Jag ser fram emot det beskedet.

Det är mycket i den här debatten som går igen. Jag skulle ändå i mitt sista inlägg vilja återkomma till något som togs upp i förrgår då vi förde en debatt som i många avseenden tangerade den här debatten. I den debatten kunde vi höra hur krisen jämfördes med en storm, staten med ett ruckel till hus och åtgärderna med plankor som man skulle spika upp för att täcka det läckande taket.

Det var en målände beskrivning. Det enda problemet med den är att den inte stämmer. Den stämmer inte alls med de förutsättningar som gäller under en finansiell kris och en lågkonjunktur av det slag som vi ser nu. Det går inte att krypa in i sin koja, bomma för dörrar och fönster och hoppas på att stormen ska lägga sig. Visst blåser det rejält, men det som behövs är beredskap av den typ som man behöver ute på ett öppet hav när det stormar – lite som det Mikaela Valtersson beskriver. När det stormar och man är ute på havet kan man inte brassa på för fulla segel. Man måste hålla ett tempo som gör att man kan parera stormbyarna. Man måste ständigt ha någon uppe på däck som är på vakt och i varje läge kan rätta kursen efter de aktuella förutsättningarna.

Det är precis vad den här regeringen har gjort från början. Den håller tät kontakt med omvärlden, och vi aktar oss noga för alla grynnor och skär som finns.

Jag har fortfarande inte fått någon klarhet i vilken väg oppositionen vill gå. Är det mer, mer, mer som gäller? Eller vill de barrikadera sig i sin koja, krypa upp i fåtöljen och hoppas på att vänta ut stormen?

Fru talman! Det är ett allvarligt läge vi befinner oss i. Men jag tror att det är som ordstävets säger: Efter regn kommer solsken.
(Applåder)

Anf. 21 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Vi har en regering som har valt skattesänkningar för de allra rikaste. De 10 procent rikaste har fått lika mycket som de 60 procent av befolkningen som har lägst inkomster. Det kanske blir så när man har en regering som inte kan förvalta skattepengar.

Låt mig ta ett exempel. Den här regeringen har valt att sänka arbetsgivaravgifterna för ungdomar. Det är ett förslag som har sågats totalt av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Finanspolitiska rådet och Riksrevisionen. Varje jobb har kostat 900 000 kronor. För samma pengar skulle tre ungdomar ha kunnat få ett jobb. Det är ett ineffektivt förslag och ett slöseri med skattepengar. Det finns mycket bättre sätt att skapa jobb för ungdomar.

Men det blir kanske så när man har en regering som avsiktligt har jobbat för att öka de ekonomiska skillnaderna i landet. Enligt SCB har vi inte haft större ekonomiska skillnader sedan man började mäta. Vi har fått 146 000 fler fattiga. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män har ökat med 1 000 kronor på två år. Vi har 230 000 barn som lever i fattigdom. Och detta var under högkonjunkturen. Vi har aldrig varit sämre rustade. Vi har aldrig varit så dåligt rustade som vi är nu för att möta en lågkonjunktur.

Finansministern och övriga regeringsrepresentanter har valt att inte prata om de människor som drabbas i dag. Man har pratat om hockeymatcher, OECD och Europeiska rådet, men de människor som berörs direkt i sin vardag, som går där med sin oro över om de ska få behålla jobbet eller som redan har förlorat jobbet, syns och märks inte i ert tal eller i era förslag till åtgärder.

Nej, vi har en regering som har ställt sig i opposition. Vi har en regering som har glömt att den har ett ansvar. Vi har en regering som har lämnat walkover.

(Applåder)

Anf. 22 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! Vi har i det i den här debatten fått se ett väldigt tydligt exempel på en regering som inte har någon riktning och inte något mål. Den sitter stilla och försöker vänta ut en vargavinter i stället för att ta ett aktivt ansvar och styra landet i en medveten riktning.

Jag vill slutligen ta upp ytterligare en mycket olycklig konsekvens av den moderatledda regeringens ekonomiska politik. Regeringens politik har konsekvent inte bara gynnat dem med de allra högsta inkomsterna utan också män framför kvinnor. När vi har låtit undersöka effekterna av den här regeringens budgetförslag under hela mandatperioden visar det sig alldeles tydligt att de reformer i form av skattesänkningar och de försämringar av de sociala trygghetssystemen som regeringen genomfört har lett till att män har fått en större disponibel inkomst än kvinnor. Män har fått ta del av 60 procent av inkomstförstärkningarna och kvinnor 40 procent.

Nu kan jag tala om för er att om det är så att finansministern möjligtvis kommer att bemöta detta i sitt sista inlägg kommer han att stå här i talarstolen om en liten stund och säga att Miljöpartiet har fel, att siffrorna inte stämmer och att riksdagens utredningstjänst inte är att lita på. Vi har hört det förut, men det är samma utredningstjänst som den här regeringen satte stor tilltro till under den förra mandatperioden i sina granskningar och utformandet av den egna politiken.

Jag ser fram emot en kommentar, men svara gärna på denna viktiga fråga och argumentera i sak i stället för att slå ifrån er och negligera fakta. Den här typen av utredningar och granskningar användes mycket flitigt av Anders Borg för ett par år sedan i det här huset.

Fru talman! Tänk vad nya titlar och tiden kan göra med människor!

(Applåder)

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vi har en världsekonomi som befinner sig i den värsta krisen sedan depressionen. Då har Sveriges regering agerat i tid med en

expansiv politik och med det som är långsiktigt. Om man citerar kommissionen är det en politik för fler i arbete. Det som är temporärt är ett direkt svar på nedgången. Det har skett på ett sätt som innebär att vi upprätthåller långsiktigt sunda offentliga finanser. Det är de fem punkter som karakteriserar den här regeringens politik. Det sker i tid, är expansivt, ger fler i arbete och är ett direkt svar med en sund inriktning.

Vi har en opposition som står för en politik som skulle ge sämre förutsättningar för återhämtning. Det skulle behövas ett omfattande saneringsprogram för att hantera en utgiftsorgie på 20, 30 eller 40 miljarder, som oppositionen föreslår.

Vi minns alla hur det såg ut förra gången. Pensionärerna, barnfamiljerna och de arbetslösa drabbades. Vi skulle ha en arbetsmarknad präglad av högre skatter och återuppbyggda bidragssystem som skulle ge en inflation i stället för sysselsättning. Vi skulle få en sysselsättningslös tillväxt, som vi hade förra gången. Hur skulle vi få investeringar utan en politik för energi?

I svåra tider ska man agera och ta ansvar. Det gör vi. Vi möter nedgången med en expansiv politik. Vi tar ansvar för att kunna upprätthålla det grundläggande samhällskontraktet med en aktiv arbetsmarknadspolitik, med pengar till kommuner och landsting så att sjukvård, barnomsorg och skola kan säkras. Vi tar ansvar för det grundläggande samhällskontraktet, och vi lägger grunden för återhämtningen. Det är en politik som lägger grunden för en bättre sysselsättningsutveckling när världsekonomin har kommit upp på torra land. Det är att ta ansvar i svåra tider. Det är regeringens alternativ. Mot det står en opposition som riskerar att föra Sverige tillbaka in i saneringsprogram och kriser.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Boriana Åberg som suppleant i justitieutskottet under Anders Hanssons ledighet samt att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp anmält Gulan Avci som suppleant i utbildningsutskottet under Fredrik Malms ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 mars–30 april* till

suppleant i justitieutskottet
Boriana Åberg (m)

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 mars–2 september* till

suppleant i utbildningsutskottet
Gulan Avci (fp)

Andre vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om fordonsindustrins framtid anordnas *fredagen den 20 mars kl. 11.00*.

Från regeringen skulle näringsminister Maud Olofsson (c) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt med anledning av Saabs framtid

Krisen inom fordonsindustrin har varit ett orosmoment under hela vintern. Förra veckan gav GM besked om att de avser avveckla Saab från koncernen, men det är alltså oklart vad som blir resultatet för de 4 000 personer som i dag är anställda på Saab i Trollhättan.

I dag lämnade Saab in en ansökan om rekonstruktion av företaget. Vad som blir resultatet av det vet vi inte. Det som däremot står helt klart är att det långtifrån endast är anställda på Saab som berörs av situationen. I Västsverige arbetar ca 15 000 personer med bilmontering, men ett betydligt större antal är indirekt beroende av att Saab Automobile finns kvar. Enligt beräkningar från bl.a. SCB arbetar ca 60 000 personer inom fordonsindustrin i regionen. Och konsekvenserna av en nedläggning av Saab stannar inte heller i Västsverige utan kommer att ge ringar av arbetslöshet i stora delar av landet.

Riksdagen måste ges tillfälle att klargöra vilka olika alternativ och möjligheter som finns för att rädda den industriella kompetens som finns och förhindra massarbetslöshet i regionen.

Därför föreslår Vänsterpartiet en aktuell debatt i frågan.

Den 20 februari 2009

Elina Linna

Vice gruppledare Vänsterpartiet

4 § Svar på interpellation 2008/09:325 om uranbrytning i Sverige med anledning av regeringens utbyggnadsplaner av kärnkraften

*Svar på
interpellationer*

Anf. 24 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Monica Green har frågat mig om Sverige fortsättningsvis moraliskt kan säga nej till uranbrytning samtidigt som landet ska satsa på kärnkraft och köpa uran från fattigare länder där ursprungsbefolkningen kan bli lidande och om det är mina avsikter och i enlighet med god sed att exploatera uranbrytning i andra länder när Sverige avser att fortsätta med kärnkraft.

Jag vill tacka Monica Green för att hon ger mig möjlighet att diskutera viktiga frågor om etik och moral i anslutning till kärnkraften och dess behov av uran. Ett tydligt regelverk är en bra utgångspunkt när man talar om etik.

Vi har i vår svenska minerallagstiftning en möjlighet för företag att prospektera efter uran och därefter ansöka om koncession om minerallagens förutsättningar uppfylls. I kombination med miljöbalken, kärntekniklagen och andra relevanta lagar anser jag att det ger ett bra och starkt

regelverk också när det gäller uranbrytning. Det regelverket ger varje aktuell kommun veto i frågan, vilket jag anser vara mycket viktigt. Något tillåtlighetsärende har inte varit aktuellt i Sverige sedan 1960-talet.

Jag vill försäkra Monica Green att när det gäller kärnkraft kommer vi att upprätthålla de högsta kraven för säkerhet, skydd, icke-spridning och miljöskydd. Som en naturlig del av detta är frågor om de berörda kärnkraftsföretagens sociala ansvarstagande av stor betydelse. Sverige köper i dag uran från Australien, Kanada, Namibia och Ryssland. Oavsett var brytningen sker måste man leva upp till de lagstiftningar som gäller i respektive länder. Det är självklart nödvändigt för kärnkraftsföretagen att ha kundrelationer med företag som agerar på ett långsiktigt hållbart sätt, vilket inkluderar ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter också i denna fråga.

Anf. 25 MONICA GREEN (s):

Fru talman! I valrörelsen för ett par år sedan grät Maud Olofsson när hon beskrev olyckan i Tjernobyl. Hon beskrev sitt kärnkraftsmotstånd, att det var oerhört starkt och att det var för barnens och barnbarnens skull som det var det.

För någon månad sedan fick vi återigen höra Maud Olofsson säga att det var för barnens och barnbarnens skull som hon bytte fot i frågan. Det gjorde hon bara några dagar innan hela partiet skulle träffas på Gotland, men Maud Olofsson valde att inte fråga sitt eget parti. Det är ju upp till er vilken demokrati ni vill ha inom partiet, så det ska inte jag lägga mig i. Jag bara noterar att det var så det gick till.

Centern har bytt fot när det gäller kärnkraft. Numera tycker Centern om kärnkraft och vill bygga ut och se till att vi ska förlita oss på denna gammalmodiga teknik. Vi binder fast oss i den här tekniken, och vi uppmuntrar på så sätt inte förnybar energi. Jag beklagar den kovändning som Maud Olofsson har gjort. Jag trodde mer om Centerpartiet och Maud Olofsson.

Jag tycker att uranbrytning hänger ihop med kärnkraft, eftersom kärnkraft behöver uran. Vi har i Sverige kunnat säga nej till uranbrytning i stor skala eftersom vi hela tiden har kunnat hänvisa till att kärnkraften är en parentes och ska fasas ut då den är ett gammalt sätt att utvinna energi på. Dessutom är det farligt.

Många påstår att kärnkraft är ren energi. Jag påstår att de som säger det har fullständigt fel. Jag har anhängare som har jobbat i Ramstad med att utvinna uran i Västgötabergen. Jag har anhängare som har dött för tidigt i cancer. Jag vet vad det vill säga att jobba med utvinning av uran. De som påstår att kärnkraften är ren vet inte ett dugg om vare sig vad som händer med uranet innan eller under sluthanteringen.

Därför är jag väldigt orolig över hur det ska gå framöver. Om man nu inte längre kan lita på Centern när det gäller kärnkraft – för det är ju uppenbart att de har vänt helt och hållet – hur kan man då lita på Centern framöver när det gäller utvinning av uran?

Jag har svårt att tro att Centern kommer att säga nej till uranbrytning, eftersom man byter fot så lätt och tycker precis vad som helst bara man får klamra sig fast vid makten och regera.

Vi har startat en namninsamling mot uranbrytning i Västgötabergen. Det gjorde vi för några dagar sedan, och det har exploderat och blivit jättemånga namn på den. Vi har även en Facebookgrupp. Liknande insamlingar sker i Jämtland och på många andra håll i Sverige, för alla är oroadе nu över denna riktning som regeringen har tagit på grund av Centerns kovändning.

Jag vet att Maud Olofsson kan hänvisa till det kommunala självstyret, men på vilket sätt är det moraliskt rätt att säga nej nu när vi ska bygga ut kärnkraften och förlita oss på denna gamla teknik? Kommer minerallagen att ändras när det visar sig att andra länder kanske inte vill sälja till oss? Kommer vi då att bli tvingade att utvinna uran?

Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Först måste man väl titta bakåt och undersöka vad som har hänt. Vi har en elförsörjning i Sverige som till hälften är beroende av kärnkraft och till hälften är beroende av vattenkraft. Vilka är det som har suttit vid makten under tiden? Majoriteten av de senaste 35 åren har ni ju haft makten själva! Det är ni som har drivit på att vi till 50 procent är beroende av kärnkraften för elförsörjningen. Jag vet också att under den här tiden har Socialdemokraterna drivit på för att starta uranbrytning. Vi hade ett exempel från Monica Greens hemtrakter i Skövde där man på 70-talet från Centerpartiet stoppade uranbrytningen när Socialdemokraterna lade fram det förslaget. Det var det kommunala vetot som gjorde att vi kunde göra det. Det är därför det kommunala vetot är viktigt. Det kanske är bra om det finns centerpartister runt om i landet som leder kommunerna och som också kan använda vetot på ett bra sätt, för Socialdemokraterna har ju inte varit beredda hemma hos Monica Green till exempel att stoppa uranbrytningen.

Det andra man kan diskutera är detta: Socialdemokraterna har sagt att ni vill ha kärnkraft. Det har ni ju drivit under alla dessa 35 år, och ni säger inte att ni ska stänga dem i morgon. Vad ska ni ha för uran då? Antingen måste ni stänga i morgon och säga att ni inte ska ha något uran, eller också måste ni tala om att även ni accepterar att man importerar uran.

Det jag försöker säga är att det finns en lagstiftning i Sverige som är väldigt tuff. Det finns starka miljökrav och kommunalt veto. Det kommer att vara otroligt tufft för företag att över huvud taget kunna bryta uran. På samma sätt ställer vi hårda miljökrav när det gäller andra saker.

Jag har bara beskrivit att jag tycker att den här lagstiftningen är tillräckligt tuff, och jag har noterat att det inte finns någon partiståndpunkt – eller också får Monica Green rätta mig – från Socialdemokraterna som säger att ni tänker ändra er. Ni har ju samma lagstiftning som jag! Det jag har att göra som minister är att följa den lagstiftningen.

Det är också viktigt att säga att det vi nu ser växa fram är, till skillnad från det som växte fram under er tid, det förnybara. Vi bygger ett tredje ben att stå på när det gäller elförsörjningen, nämligen vindkraft, kraftvärme, vågkraft och solenergi. Här har vi det viktiga instrument som elcertifikatssystemet innebär och som kommer att stimulera att 25 terawattimmar förnybar energi kommer att byggas fram till 2020.

Prot. 2008/09:84
13 mars

Svar på
interpellationer

Fördelen med elcertifikatssystemet, som är en gammal idé från Centerpartiet, är att säger man 25 terawattimmar blir det 25 terawattimmar. Det är en väldigt bra sak. Det är därför jag är nöjd och glad för mina barns och barnbarns skull.

Jag tror att det är det förnybara som är framtiden. Vi måste se till att satsa på forskning, som vi ju gör, och på att använda certifikatsystemet, förbättra planerna för vindkraftsutbyggnad, se till att vi underlättar för nya projekt och så vidare så att allt detta kommer framåt. Det är det som är framtiden, och då får vi också ett tredje ben i elförsörjningen. Då blir vi också mindre beroende av kärnkraften precis som det står i den uppgörelse som vi har gjort.

Jag tycker att den uppgörelse som vi har gjort tillsammans med de andra partierna är bra därför att den just är en stark satsning på minskade klimatutsläpp och mer av det förnybara. Sedan får Centerpartiet leva med att kärnkraften kommer att finnas i vårt elförsörjningssystem också framöver. Vi har inte ändrat åsikt om kärnkraften, men vi får leva med att den finns, precis som vi har fått göra under den tid som Socialdemokraterna haft majoritet och suttit i regeringen. Det är det som vi har försökt att påverka när det gäller det förnybara. Där har Monica Green ett ansvar, för det är hon som har suttit i majoritet för att driva på kärnkraftsutbyggnaden under alla dessa år.

Anf. 27 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Maud Olofsson talar sig varm för Centern på 70-talet och att det var de som var bra på den tiden. Ja, det var väl då man kanske kunde lita på Centerpartiet, att man visste att det var ett kärnkraftsmotståndarparti. På den tiden var det ju så. Nu vet man inte längre, för nu byter Centern åsikt från dag till dag, eftersom det är viktigare med regeringsmakten än att hålla fast vid sina gamla ideal. Det tror jag att många centerpartister är oerhört besvikna över, men det får ni klara upp inom ert parti.

När det gäller kärnkraften hade vi en överenskommelse. Vi har stängt kärnkraftverk, och vi har klarat oss mycket bra med att starta avvecklingen genom att använda förnybar energi.

Sedan säger Maud Olofsson att det är så bra med deras överenskommelse för att de bygger ut den förnybara energin. Men den förnybara energin hade vi kunnat göra i vår uppgörelse. Den hade vi kunnat göra tillsammans. Där hade Maud Olofsson definitivt inte behövt sy in sig med att behöva bygga ut kärnkraftverken i det här landet.

Så det där är bara ett spel för gallerierna och någonting som Maud Olofsson påstår – att hon var tvungen att gå med på att bygga ut kärnkraft för att få med den förnybara energin. EU har krävt att vi ska bygga ut den förnybara energin, och vi började för länge sedan. Vi har stängt kärnkraftverk, och vi har börjat bygga upp de alternativa energikällorna.

Det där med att före valet gråta för sina barns och barnbarns skull för att man vill avveckla kärnkraften och sedan påstå att man för sina barns och barnbarns skull ska bygga ut kärnkraften visar väldigt tydligt hur Maud Olofsson vänder kappan efter vinden och hur viktigt hon tycker det är att klamra sig fast vid makten.

När det gäller uranbrytningen vill jag veta: Ger Maud Olofsson en garanti här nu för att det inte kommer att bli någon uranbrytning i Sverige? Det är min fråga.

Prot. 2008/09:84
13 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Anledningen till att jag vill delta i den här debatten är att det är en angelägen fråga som Monica Green har väckt.

I Örebro län finns det stora uranfyndigheter, och många är oroad över vändningen i synen på energi och framför allt det kärnkraftskramande som har uppstått.

Historien har lärt oss att det finns faror med radon, asbest, uran och kärnkraft, många stora olika typer av faror. En fråga som har varit uppe här handlar bland annat om en fråga som Per Bolund, en miljöpartist, har väckt. Han har ställt frågan om Andreas Carlgren kan tänka sig att tillsätta en utredning för att utreda det eventuella sambandet mellan barnleukemi och förekomsten av kärnkraftverk i närheten av barns bostäder. Det har tyvärr regeringen sagt nej till.

Vi har ett företag som heter Vattenfall som äger kärnkraft både i och utanför Sverige. Det är klart att det kommer att finnas ett intresse av att få tillgång till uran.

När det gäller råvaror håller vi på och diskuterar någonting som kallas råvarudirektivet från EU. Där framgår det faktiskt inte om man vill ha uran från Sverige som en del av EU:s råvaror, så att Sverige, om det tar slut någonstans på andra ställen i EU, ska kunna tillhandahålla uran för hela Europeiska gemenskapen därför att det är en viktig energikälla. Det pekar man på på många ställen.

Vi vill inte ha uranbrytning i Örebro län, precis som man inte vill ha det på Västgötaslätten. Det skapar stora skador bara vid projektering.

För mig och även för dem som bor i Örebro län är det lika viktigt att få reda på regeringens inställning. Jag vet att tidigare ministern Ulrica Messing tydligt uttalade sin syn på uranbrytning i Sverige. Hon var inte alls positiv till det.

Det är ju jätteviktigt, om man nu har ändrat bilden av att kärnkraften skulle vara någonting bra för naturen, vilket det inte är. Det handlar om kärnkraftsavfall som ska förvaras i hundratusentals år. Om man blir utsatt för det här kärnkraftsavfallet under en minut får man en dödlig strålningsdos. Man måste ha med sig dessa fakta, för det här uranet som man anrikar och som ska användas till kärnkraften är inte ofarligt vare sig innan eller efteråt. Precis som Monica beskrev har det orsakat cancer hos många människor som har brutit det.

Jag tycker att det är viktigt att få ett ställningstagande från regeringens representant i dag, här och nu. Kommer regeringen att säga nej till all uranbrytning i Sverige?

Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Jag vill tacka för interpellationen. Jag vill också tacka näringsministern för svaret. Det är utmärkt att det blir ett klargörande här och att vi får chansen att lyssna på det.

Min fundering kommer sig av rubriken på interpellationen. Den heter *Uranbrytning i Sverige med anledning av regeringens utbyggnadsplaner av kärnkraften*. Då vill jag först konstatera att det inte är någon regering som bygger kärnkraft i Sverige. Inte utifrån den uppgörelse som är gjord. I Finland gör man på ett annat sätt, men det är Finlands sak – inte vår, i det här fallet.

Låt oss då fundera över vad vi har haft tidigare. Socialdemokraterna äger ett mycket tungt ansvar här. Men vi hör inte ett uns av det i debatten om uranbrytningen. I det ansvaret ligger den stora andel kärnkraft, atomkraft, som vi har i Sverige. Trots att vi hör interpellanten och ytterligare en socialdemokrat säga att man inte är för kärnkraft utan att man är emot den och emot uranbrytning har man ändå byggt in oss i ett system där vi sitter fast med kärnkraften för lång tid framöver. Lite självkritik tycker jag hade varit på sin plats.

Hur har man själv resonerat tidigare när man styrt Sverige? Då har man tyckt att det är okej att bryta uran i tredje världen, i fattiga länder, och importera det uranet hit. Det är helt okej, men i Sverige ska vi ingenting bryta. Frågan ska alltså ställas till tidigare socialdemokratiska regeringar.

Jag skulle vilja tipsa om en sak. Jag vet vad det innebär att sitta i opposition. Nu vet Socialdemokraterna det, men man vet inte hur man ska ta sig fram riktigt. Hade man varit effektiv från Socialdemokraternas sida hade man hittat en möjlighet att komma över blockgränsen för att göra en uppgörelse om energin i Sverige, som är ofantligt viktig för kommande generationer, för barn och barnbarn. Ja, vad hände?

Låt mig då säga att Centerpartiet har gjort detta förut. Vi har gått över blockgränsen tidigare. Fråga Göran Persson vad han tycker om samarbetet som fungerade tidigare! Det gjorde vi för att ta ansvar. Det gällde bland annat energi och Sveriges ekonomi.

Fru talman! Jag tycker det är otroligt viktigt att fundera i de här bannorna som riksdagsledamot, som ledamot av ett parti i Sverige, hur man kommer bäst fram för att få sina politiska idéer att bli verklighet.

Jag är glad att Maud Olofsson är näringsminister. Jag tycker hon är föredömligt tydlig i energifrågan och föredömligt tydlig i andra frågor där energin är viktig för att människor ska ha arbete i Sverige.

Men återigen: Med tanke på interpellantens höga tonläge tycker jag att det vore klädsamt att ändå fundera lite grann på vad man själv har gjort tidigare.

Fru talman! I energiuppgörelsen, kopplat till diskussionen om uran, ligger en satsning på förnybar energi om 25 terawattimmar fram till 2020, om jag nu har läst rätt. Sedan folkomröstningen om atomkraften har det i stort sett inte hänt ett skvatt, förutom att alliansregeringen ökade på elcertifikaten precis efter valet. Det har gjort att vindkraften har ökat i Sverige. Det har varit bra. Det är en positiv utveckling.

Man kan undra hur Socialdemokraterna har resonerat egentligen. Det kanske vi inte får veta under den här debatten, men jag menar att det ändå finns ett ansvar.

Jag avsäger mig inte mitt ansvar som riksdagsledamot här. Jag står upp för den här energiuppgörelsen. Jag tycker att den är bra. Äntligen har vi en uppgörelse som kan göra att näringslivet och facket känner sig trygga och att jobben kanske faktiskt kan stanna i större utsträckning

trots lågkonjunktur och samtidig finansiell kris. Det var välkommet för energinäringsmen även för näringslivet och industrin i stort. Så många nya företag det är som kan starta nu med hjälp av satsningen på förnybar energi! Det är fantastiskt, det som håller på att ske. Och i USA sker samtidigt någonting liknande: en satsning på förnybar energi.

Beslutet i uppgörelsen om energi rör ju inte uranbrytning, och det är jag tacksam för i det här skedet.

Anf. 30 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tycker att det är fint att det finns ett engagemang från enskilda socialdemokratiska ledamöter. Tänk om det här engagemanget hade funnits under alla dessa 35 år! Hur hade det sett ut då? Då hade vi inte till 50 procent varit beroende av kärnkraft för vår elförsörjning. Då hade det tredje benet funnits. Men det har ni ju inte varit beredda att utveckla under alla dessa år. Också under kommande år framöver – låtsas inte om någonting annat – kommer ni också att vara beroende av uranbrytning. Det är det som är sanningen. Tala om det för alla!

Det jag säger är att vi har en lagstiftning som är jättestark. Sedan 60-talet har inget tillstånd givits. Halterna av uran i den svenska berggrunden är väldigt låga. Det finns ingen annan som kan tvinga oss att bryta uran – ingen, vare sig via råvarudirektiv eller någonting annat.

Men Monica Green måste svara på frågan. Vad är ert svar? Ni har ingen annan minerallagstiftning än vad jag har. Det är ni som fattar beslut, och ni har inte lagt fram någon partimotion vad jag vet – annars får ni dementera det. Men vad jag vet har Socialdemokraterna inte lagt fram någon partimotion om att ändra lagstiftningen.

Som minister – det var också Ulrica Messing – är man skyldig att följa den lagstiftning som finns, och jag tror att den är tillräckligt stark för att ställa tillräckligt hårda krav. Det återstår att se om det över huvud taget är någon som vill bryta uran i Sverige.

Man letar uran. Ja, men det gör man därför att när man letar mineraler är uran en del av det letandet. Men det betyder inte att det leder till brytning.

Den andra delen tycker jag är det viktiga. Det är ju det som nu satsas på det förnybara. Ska man minska beroendet och också öka tryggheten i vårt elförsörjningssystem måste det till andra energislag. Det är därför certifikatsystemet är så viktigt. Det är därför vi är glada över att Centerpartiet var med och introducerade elcertifikaten, därför att vi vet att det kommer att ge 25 terawattimmar. Nu sker stora investeringar. Nu investeras i allt det som vi har väntat på så länge.

Varför gör jag då upp med allianspartierna? Jo, därför att de var beredda att göra mer än sossarna. Ni har ju inte varit beredda att satsa på det förnybara. Ni har inte varit beredda att ha de ambitiösa klimat- och energimålen, som allianspartierna har varit. Det är därför jätteskönt att kunna ge besked till svensk basindustri, till svenska fackligt aktiva, till småföretagare, till enskilda runt om i Sverige att vi nu skapar en långsiktig och trygg energiförsörjning.

Ingen hade varit gladare än jag om vi kunnat göra upp med oppositionen, men jag kan bara konstatera att oppositionen var splittrad, hade ingen gemensam position, var inte beredd att göra upp med oss om energipolitiken, vilket jag beklagar. Jag tror nämligen att det hade varit bra

Prot. 2008/09:84
13 mars

Svar på
interpellationer

för långsiktigheten. Nu är alternativen tydliga, och vi har också gett signaler till dem som ska investera framöver.

Det känns bra, särskilt i tider då vi behöver utveckla nya jobb och nya industrigrenar, att de förnybara energislagen är en del av jobbskapandet. Det skapar trygghet och långsiktighet och är bra för jobben i Sverige.

Anf. 31 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Först vill jag vända mig till Folkpartiet, som påstår att vi inte hade någon överenskommelse.

(Näringsminister MAUD OLOFSSON (c): Folkpartiet?)

Jag menar att Erik A Eriksson lät som en folkpartist. Jag får väl säga så i stället, eftersom han numera är kärnkraftsvänlig. Jag ber om ursäkt för det epitetet; kärnkraftskramare kan man säga.

Vi hade en överenskommelse över blockgränserna. Det var Centern som bröt den, inte vi socialdemokrater. Centern bröt sig ur den blocköverskridande energiöverenskommelsen. Det gjorde de, eftersom det var viktigt att komma överens med bland annat Folkpartiet och krama kärnkraftsutbyggnaden. De tyckte att det var viktigare.

Vi har ett överskott av elenergi i landet. Vi kommer att ha ett överskott på 20 terawattimmar 2015 och på 18 terawattimmar 2020. Trots det ska Centern absolut bygga ut kärnkraften om 30 år. Det är viktigt för Centern att göra det.

Jag vill återgå till uranfrågan och moralen i att säga nej till uranbrytning i Sverige samtidigt som man accepterar brytning av uran i fattiga länder. Jag tycker inte att det hänger ihop. Vi vet att uranbrytning är farligt att hantera, och den är en del av kärnkraftskedjan. Därför beklagar jag Centerns kovändning i denna fråga.

Vi hade en överenskommelse som innehöll alternativ energi, och vi var beredda att göra en blocköverskridande överenskommelse, men det ska naturligtvis inte behöva vara hopkopplat med att man bygger ut kärnkraften. I stället vill vi bygga den på alternativa energikällor och på det överskott som vi faktiskt har i Sverige.

Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Man har all anledning att som politiker vara självkritisk. Det ska man vara. Jag tror att anledningen till denna diskussion är att vi är många socialdemokrater som inte fick delta i folkomröstningen om kärnkraft. Jag är övertygad om att det hade kunnat bli ett helt annat utfall.

Vi har sett effekterna. År 1986 skedde Tjernobylnkatastrofen. Än i dag, efter den kärnkraftsolyckan, drabbas barn i Tjernobylnområdet av cancer och av olika typer av skador på nervsystemet. Det är inte långt från Sverige, och det fanns människor också i Sverige som drabbades, bland annat i Gävletrakten där man inte kunde plocka bär och svamp. Under flera år kunde man i Sverige inte heller äta renkött.

Frågan är vad som händer. Vad innebär regeringens signal för uranbrytning? Det handlar ju om ett signalsystem, och jag uppfattar inte att Maud Olofsson per automatik säger nej till uranbrytning i Sverige. Själv är jag inte främmande för att vi ska ompröva mitt partis inställning till minerallagen om det innebär att vi kan sätta punkt för uranbrytning i

Sverige. Anledningen till att en samlad opposition driver frågan om en klimatvänlig energipolitik, där vi på sikt fasar ut kärnkraften, är att få bort uranbrytningen också på andra ställen i världen.

Min nästa fråga till Maud Olofsson är – jag tycker nämligen inte att hon svarat på den – om hon med alla krafter kommer att sätta stopp för uranbrytning i Sverige. Jag undrar också om Vattenfall kommer att få bygga ut och köpa ny kärnkraft. De kommer i så fall att ha behov av att köpa uran. Det vore en viktig signal att tala om ifall det kan bli nya kärnkraftverk i Sverige, byggda av statliga bolag där bonusar och löner är i miljonklassen. Det vore viktigt att få veta i dag.

Anf. 33 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med att till interpellanten Monica Green säga att jag tar det hon sade som ett uttryck för härskarteknik. Det vill jag få infört i protokollet. Jag är centerpartist. När man debatterar i kammaren framgår det tydligt vilket parti man tillhör. Jag tycker inte att det är sjyst att påstå att jag är folkpartist. Monica Green har möjligtvis bett om ursäkt, men detta handlar om härskarteknik, och det tycker jag inte hör hemma i en interpellationsdebatt i Sveriges riksdag. Ursäkten är naturligtvis godtagen.

När det gäller sakfrågan, om vi ska bryta uran eller inte, har vi valet att fram till 2020 ersätta atomkraften med förnybar energi. Det ligger i energiuppgörelsen. Det är den möjlighet vi har för att komma ifrån ett samhälle med så starkt beroende av atomkraften som vi har, de ca 60 terawattimmarna.

Om det finns ett annat sätt att komma framåt är oppositionen oss svaret skyldig. Vad vill oppositionen göra för att vi inte ska bryta uran? Hur vill de ersätta de ca 60 terawattimmarna fram till 2020, när vi troligtvis måste börja byta ut den första reaktorn? Hur vill oppositionen göra? De blir i någon mening svaret skyldiga. Jag menar att med de rätta ingångarna kan man som oppositionsparti komma över blockgränsen, och jag kan bara beklaga att det inte blev så. Det är uppriktigt tråkigt.

Uranfrågan, som interpellationen egentligen handlar om – den har ju handlat om allt möjligt annat också – är fortsatt viktig. Sverige har ett stort ansvar när vi fortfarande, tyvärr, har en så pass stor andel atomkraft. Jag vill skicka med näringsministern att den frågan är fortsatt viktig. Signalen att frågan är viktig har regeringen i dag fått från Sveriges riksdag.

Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är klart att jag ser riskerna med uranbrytning. Det är inte för inte som jag under alla år kämpat mot kärnkraften. Men det är Socialdemokraterna som är svaret skyldiga. Det är de som byggt ut den. Det är de som gjort oss beroende av kärnkraftverken under alla dessa år. Så är det, och de är inte heller beredda att stänga dem i morgon. Hyckla därför inte! Det är viktigt att säga.

Vi har en mycket stark minerallagstiftning och också annan lagstiftning. Den lagstiftningen har haft stor uppbackning från riksdagen, vilket jag tycker är bra. Det ger den ansvariga ministern möjlighet att agera kraftfullt, men det ger också kommunerna rätt att agera genom sin veto-

Prot. 2008/09:84
13 mars

*Svar på
interpellationer*

rätt. Då får vi väl hoppas att socialdemokrater runt om i kommunerna nu kommer att säga nej till det, för det har de inte gjort tidigare.

Det andra som är viktigt att säga är att jag naturligtvis känner till kärnkraftens effekter. Jag tillhör dem som är drabbade av Tjernobyli, och det är därför jag ibland faller en tår. Jag ber om ursäkt om det stör någon, men det är för att mitt engagemang bygger på egna erfarenheter där jag sett effekterna av Tjernobylyolyckan. Och vi ser dem än i dag.

Därför är mitt engagemang starkt för att bygga ut det förnybara. När Socialdemokraterna gjort oss så beroende av de energislag vi nu har går det inte att stänga dem. Vi måste först ha någonting annat i stället. Därför är det tredje benet i elförsörjningen viktigt, att vi ska minska beroendet av kärnkraften, som det också står i uppgörelsen. Men för att kunna åstadkomma det måste man ha styrmedel, och det inför vi nu.

Här sägs att man är beredd att ompröva Socialdemokraternas inställning till lagstiftning. Än har ni dock inte lagt fram några förslag, Eva-Lena Jansson. Att ni som enskilda ledamöter har privata inställningar betyder ingenting – detta är inte menat som något personligt – för ni har ju inte ändrat ert partis uppfattning. Den dag ni kommer med en partiuppfattning är det någonting annat.

Det är skönt att se att det förnybara växer fram. Vi ger långsiktiga besked till industrin och facken. Vi skapar jobb och utveckling i Sverige. Det är det viktiga, och det är också en hållbar utveckling.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellationerna 2008/09:333 om framtidspolitik för musikbranschen och 334 om ny politik för dataspelsindustrin

Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):
Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig

- vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att utveckla den svenska musikbranschen,
- vilka åtgärder jag avser att vidta för att utveckla innovativa och levande småföretag i skivbolagsbranschen, och
- om jag kan tänka mig att verka för ett ökat stöd till musik- och skivindustrin i syfte att bevara och utveckla den kulturella mångfalden.

Vidare har Astudillo frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta i syfte att i dialog med branschen utarbeta ett heltäckande framtidsprogram för den utvecklingsbara och jobbskapande dataspelsindustrin.

Eftersom båda interpellationerna tar upp upplevelsebaserade näringar väljer jag att besvara dem samtidigt.

Låt mig inledningsvis säga att upplevelsebaserade näringar är mycket betydelsefulla i dagens ekonomiska utveckling. Både musik- och dataspelsindustrin i Sverige är framgångsrika branscher där man i många fall har lyckats skapa sig en internationell position.

Det viktigaste som regeringen kan göra för alla företag, oavsett bransch, är att sänka kostnaderna och göra det enklare, roligare och lönsammare att driva företag. Förenklade regler för företag, slopad förmögenhetsskatt, möjligheter att säsongsanställa, mer än fördubblat maxbelopp för mikrolån, ökat stöd till exportfrämjande hos små och medelstora företag, införandet av jobbskatteavdrag för näringsinkomst och slopad medfinansiering i sjukförsäkringen är exempel på förbättringar som bedöms bidra till bland annat de kreativa näringarnas möjlighet att utvecklas och växa.

För upplevelseindustrin har även den tekniska utvecklingen inneburit nya utmaningar. I dag finns en mängd olika alternativ för laglig tillgång till både musik och dataspel via Internet. Samtidigt försvårar den illegala fildelningen introducerandet och utvecklingen av dessa tjänster. För att upphovsrätten ska respekteras också på Internet har riksdagen beslutat om förbättrade möjligheter för rättighetshavare att själva ingripa mot illegal fildelning.

I interpellationen om dataspelsindustrin lyfter Astudillo särskilt fram utbudet av utbildningar och hur utbildningsplatserna för dataspelsutveckling på högskolor och universitet är dimensionerade.

Ett lärosäte kan inom givna ekonomiska ramar besluta om inriktningen på den utbildning man väljer att bedriva. För närvarande erbjuder cirka tio lärosäten utbildningar med inriktning på spelutveckling. Kvaliteten av all högskoleutbildning granskas av Högskoleverket. Regeringen har tillfört extra resurser till den högre utbildningen för att öka kvaliteten.

Vi tillför 15 miljarder kronor den kommande fyraårsperioden för att stärka forsknings- och innovationsförmågan i Sverige. Avsikten är bland annat att systemen för innovation och kommersiella lösningar ska stärkas. Däremot avser vi inte att i detalj peka ut olika branscher och programområden från politiskt håll, utan den prioriteringen måste göras av universitet, högskolor, forskningsinstitut och näringslivet.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth och jag har inlett ett bredare arbete i syfte att uppmärksamma de kreativa näringarnas särskilda förutsättningar och stimulera tillväxt och utveckling inom den kulturella och kreativa sektorn. En handlingsplan för arbetet med att främja de kulturella och kreativa näringarna ska tas fram.

Att utveckla särskilda program för olika specifika sektorer inom de kreativa näringarna bedömer jag skulle kunna bli väldigt komplicerat. Många företag har dessutom verksamheter som skulle hamna inom flera olika program eller till och med mellan olika program. Krånglet för företagen skulle därmed öka. Då är det bättre att i stället jobba med generella åtgärder som medför förbättringar för alla företag.

Anf. 36 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka Maud Olofsson för svaret. Hon har en viktig poäng, nämligen att de generella villkoren för små företag är viktiga.

Jag skulle däremot inte vilja beskriva det vi har sett under de första två och ett halvt åren av den borgerliga regeringen som den framgångsaga som Maud Olofsson ger intryck av. Vi vet ju att regelkrånglet har ökat och innebär en större kostnad för de små företagen numera. De

sociala trygghetssystemen, som är mycket viktiga för dessa små kreatörer och småföretagare, har försumrats under lång tid och är inte på plats.

I krisens spår har vi heller inte kunnat se att regeringen har fått bankgarantin på plats. Man har slarvat med den, vilket gör att många små företag har svårt med likviditeten just nu. Medan vi pratar försvinner flera jobb och konkurserna ökar.

Att borttagandet av förmögenhetsskatten skulle ha betydelse för de små företagen är dock nog mest önsketänkande. Maud Olofsson vet ju att många av dessa små företag inte har några förmögenheter alls. De sliter och lappar och lagar månad ut och månad in. Men jag vill ändå ge Maud Olofsson en chans. Hon har använt förmögenhetsskattens borttagande som ett viktigt argument under snart två och ett halvt år. Då måste hon också här och nu kunna redogöra för vilka effekter slopandet av den har haft. Hur mycket kapital har frigjorts tack vare att man nu gett de allra förmögnaste i Sverige mer pengar? Vilken effekt har det gett?

Jag noterar vidare att ministern tycker att det är komplicerat att utveckla särskilda program för de kreativa näringarna. Politik kan vara komplicerat ibland, men om man tror på något, har politisk vilja och ambition att utveckla särskilda branscher försöker man ta sig över det komplicerade och göra något åt det. Det har vi socialdemokrater. Därför har vi sneglat på den kreativa sektorn, den kreativa branschen, för att den växer och säkert är viktigt framöver, efter krisen.

Det finns nämligen gemensamma intressen för alla de kreativa näringarna. Precis som fordonsindustrin, som vi oftast debatterar, har sina specifika intressen och behov har upplevelseindustrin sina specifika intressen och behov. Exportsatsningar, utbildningsinsatser och kapitalförsörjning är en del av detta. Just att det är en kulturell näring där både kulturpolitik, näringspolitik och utbildningspolitik spelar roll och att det inte alltid finns förståelse för detta är viktigt.

Jag kan bara hoppas på och vädja att Maud Olofsson inte hanterar den kreativa sektorn lika styvmoderligt som hon har hanterat fordonsindustrin den senaste tiden. Det är bara en vädjan. Näringsministerns uppgift måste vara att ta till vara goda initiativ – att samla, stödja, förmedla kontakter och stötta utvecklingen i branscher och därmed bidra till jobb och tillväxt. Vilka ambitioner har Maud Olofsson för dataspelsbranschen, musikbranschen och hela upplevelseindustrin?

Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Man ska väl vara glad över att det inte är Socialdemokraterna som styr när det gäller fordonsindustrin. Ni var ju beredda att ta skattebetalarnas pengar och ge till ett multinationellt, ägarlöst företag. Det är ju det ni säger. Ni är beredda att ta pengar från skolan, omsorgen, sjuksköterskor och poliser. Det är ju därifrån ni tänker ta pengar och ge till General Motors för att man ska fortsätta driva Saab, samtidigt som General Motors säger att man inte tänker fortsätta att äga Saab. Så ansvarslöst hanterar man skattebetalarnas pengar när det är kris. Det tänker inte den här regeringen göra.

När det gäller vår syn på hur man ska stimulera företagande är det viktigt att säga att de generella åtgärderna är de allra viktigaste. Jag har stått här i talarstolen och fått frågor från socialdemokrater om olika branschprogram. Jag har skrivit upp några: skogen, basindustrin, data-

spel, design, fordon, musik och turism. Det kommer program efter program. Det var så ni sossar gjorde när ni satt i regeringsställning. Ni hade separata program för snart sagt allt. Sedan hade ni separata paket som ni presenterade högljutt och fint vid varje kristillfälle.

Sanningen är att mycket av det där var slöseri med skattebetalarnas pengar. Vi har tittat på de paketsatsningar som Björn Rosengren och andra åkte runt och presenterade. Det har varit slöseri med pengar, säger de som har granskat – och det är inte jag personligen som har gjort det.

Om det nu är en global finanskris – det är ju inte en svensk kris utan en global kris – som är värre än på många, många år är det viktigt att vi ser till att de små företag som finns här också kan ha en bra finansiering. Vi har därför tillskjutit mer pengar till Almi, så att man kan låna ut pengar också till den här typen av företag. Men vi begränsar inte detta till olika branscher, utan det är generella åtgärder. Almi har fördubblat sin utlåning till de små och medelstora företagen, vilket jag tycker är mycket bra. Det kan hjälpa många som inte får hjälp från banken.

Vi har sett till att man kan skjuta upp skattebetalningar, både arbetsgivaravgifter och skattebetalningar som gäller anställda, för att underlätta för de små företagen som har små marginaler att klara sin överlevnad.

Vi ger pengar till Svensk Exportkredit för att hjälpa till vid exportaffärer. Många gånger handlar det kanske om lite större företag, men det kan finnas underleverantörer och andra som kan ha nytta av den här typen av satsning. Men jag säger också att så länge blodomloppet i det finansiella systemet – det vill säga banksystemet – inte fungerar är det jättekämpligt för väldigt många.

När det gäller den industri som vi här pratat om är det inte så att det inte pågår ett arbete. KK-stiftelsen jobbar med detta. Vinnova jobbar med detta. Vi har ett nordiskt arbete som pågår på den här sidan. Vi försöker också underlätta i lagstiftningen för att göra det enklare.

Vi tillför resurser till utbildningssystemet så att man kan utveckla goda utbildningsdelar inom den här sektorn.

Men en viktig sak är: Jag tänker inte som minister sitta och peka ut att det här universitetet borde ha den här utbildningen och att man borde göra den här satsningen på dataspelsindustrin, utan det här kräver att det finns ett universitet som är berett att satsa på den här utbildningen och utveckla den. Det krävs att det finns ett näringsliv som tillsammans med våra forskningspengar är berett att ha idéer och satsa egna pengar för att utveckla detta.

Vi ser till att det finns resurser, att det finns verktyg, att det finns mötesplatser och annat för att utveckla detta. Sedan är det upp till näringen själv att använda de resurserna.

Det är en skillnad i synsätt mellan Socialdemokraterna och alliansregeringen. Men jag står för synsättet att mer av generella åtgärder är det viktigaste som vi kan göra.

Anf. 38 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Nu handlar inte den här debatten om fordonsindustrin. Men jag måste ändå beröra det som Maud Olofsson säger.

Ni säger att ni tar ansvar för skattebetalarnas pengar. Samtidigt lånar den här regeringen just nu pengar för att fortsätta att sänka skatten mest för dem som redan har det bäst. Är det att hushålla med landets finanser?

Samtidigt ser vi hur välfärdsarbetare sägs upp i rask takt. Jobbkrisen blir alltmer också en välfärds kris, en kvalitets kris i välfärden, i välfärdens kärna.

Hur många förskollärare och lärare och hur många inom omsorgen ska behöva sägas upp innan regeringen ska byta spår i den här politiken?

När det gäller fordonsindustrin har jag, och många med mig, reagerat på den väldigt aggressiva ton som Maud Olofsson haft mot landets företagare inom den branschen, inom fordonsindustrin.

Man har pratat ned värdet av viktiga företag. Man har inte varit med och förmedlat kontakter och stöttat och utvecklat en viktig bransch.

Det är klart att jag kan känna stor oro när Maud Olofsson hanterar fordonsindustrin, som är så betydelsefull för vårt land, på det här sättet.

Hur ska det gå för andra branscher som inte är så viktiga och så stora när det gäller den totala ekonomiska tillväxten för Sverige?

Det var min poäng. Men låt oss hålla oss till den diskussion som handlar om den kreativa sektorn och de möjligheter som finns i den.

Det pågår mycket ute i landet i den kreativa sektorn. Jag träffar företagare och entreprenörer i alla de här olika branscherna, mode, dataspel, musik. Många av dem säger just att det inte finns något nationellt initiativ på det här området. Det finns väldigt lite samordning kring det, och det är någonting som vi socialdemokrater tagit fasta på.

Inom ramen för den förnyelse och utveckling av vår politik som vi har gjort, där jag leder jobbrådslaget tillsammans med Sven-Erik Österberg, har vi särskilt tittat just på den kreativa sektorn som en av de möjliga framtidsbranscherna.

Vi har haft flera seminarier här i Sverige om den sektorn. Vi har besökt Storbritannien som ligger rätt långt framme när det gäller de initiativ som tagits där kring Creative Britain och, innan dess, Cool Britannia.

Vi har haft nära dialog med branscher men också med dem som jobbar med musik, dataspel, besöksnäring, mode med mera. Vi är beredda att ta tag också i det området.

Vi vill investera i ett framtidsprogram för de kreativa näringarna. Det är så. De kreativa industrierna behöver också en kontaktperson i Regeringskansliet. Nu är det inte så. Det spretar. Det hänger inte ihop. Det är faktiskt väldigt svårt för de här näringarna att kunna göra sig förstådda.

Vi vill se till att de kreativa näringarna får samma möjligheter till finansiering och investeringar som andra får. Vi vill att musikexporten ska få ett stärkt stöd. Vi vill också se till att Exportrådets verksamhet ska jobba bättre på det här området. Och vi har lyft fram flera andra sätt att just lyfta denna bransch som skulle kunna vara en av pusselbitarna när det gäller att bygga en framtid för Sverige efter krisen.

Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga att det inte var jag som tog upp fordonsindustrin, utan det var Luciano Astudillo.

Det som är viktigt att säga är att den skattesänkning som vi har genomfört för låg- och medelinkomsttagare är väldigt bra i tider av kris.

Vi tycker att medborgarna ska behålla mer av sina egna pengar. Ni tycker i grunden, om man skrapar lite grann på ytan, att politikerna borde äga medborgarnas pengar.

Jag tycker också att det är viktigt att säga att när vi får ansvar för skattebetalarnas pengar vilar det ett tungt moraliskt ansvar på oss att tänka efter: Vad använder vi dem till?

Det är i de sammanhangen som jag har sagt att det inte är rimligt att skattebetalare i Sverige ska betala miljarder till ett multinationellt bolag i USA, när vi inte ens vet om det ger jobb i Sverige. Det är det som jag har vänt mig emot.

Jag kan konstatera att Mona Sahlin, er partiledare, är beredd att ge de här pengarna oavsett om de har en ägare eller inte. Det var det senaste beskedet i går.

Jag tycker att det är väldigt viktigt med en svensk fordonsindustri. Jag tror inte att Luciano Astudillo vet vilka insatser som görs visavi den fordonsindustri som vi har. Här pågår ett intensivt arbete. Och jag är glad över att se att EEB nu har gett acceptans också för lån till en del av fordonsindustrin.

När det gäller den kreativa sektorn tycker jag också att det är en viktig sektor. Inte minst finns det ett ungdomsperspektiv i den här delen. Vi ser ju att det i många företag som växer fram inom musik- och dataspelsområdet, om vi tar det som Luciano Astudillo har interPELLERAT om, finns väldigt många ungdomar. Det tror jag är en viktig sak att hålla i minnet. Hur kan vi stimulera unga människor till att starta och driva företag?

Därför är våra insatser för en strategi för entreprenörskap i skolan viktiga. Lär vi våra barn och ungdomar att företagande är en del av deras försörjning och inte bara att de ska vara anställda tror jag nämligen att vi gör någonting gott.

Kan vi utveckla utbildningarna och höja kvaliteten, vilket vi tillför resurser för, har vi också större möjligheter att få en ännu bättre utbildning som kan vara ännu spetsigare i ett globalt perspektiv.

Vi tillför också 15 miljarder kronor i resurser för forskning och innovation. Men också där säger vi att det inte är vi som politiker som ska sitta och säga vad det är för forskning och innovation man ska göra.

Vi har pekat ut några områden. Men det som är viktigt är att det finns ett näringsliv och idégivare och finansärer som är beredda att ta fram innovationer som sedan kan finansieras med de pengar som vi redan har avsatt till detta. Men det bygger på att det är näringslivet självt och inte politiker som hittar på de konkreta idéerna.

Vi har tillfört 13 miljoner kronor till ett arbete kring den kreativa sektorn. Lena Adelsohn Liljeroth och jag har jobbat tillsammans med många delar av den kreativa sektorn. Mycket av det här fokuset handlar just om entreprenörskapet och möjligheterna att tjäna pengar också inom den kreativa sektorn.

Exportrådet, Vinnova, KK-stiftelsen och Nordiska dataspelsprogrammet har också jobbat med dataspelsindustrin. Där är det ju så att Vinnova framöver också kommer att tillföras ytterligare resurser för att kunna stödja olika innovationer.

Kreanord, som jag nämnde, som är det nordiska programmet inom den här delen, har också jobbat med dataspelsprogram och jobbar över huvud taget med de kreativa näringarna. Och vid senaste minister-

Prot. 2008/09:84
13 mars

*Svar på
interpellationer*

rådsmötet, som vi hade i Umeå, hade vi också en diskussion om hur vi jobbar vidare med just det samarbetet på nordisk basis. Så det pågår en hel del arbete, och jag tycker att det är bra.

Men det är viktigt att säga: Generella åtgärder måste också användas som bas för att den här typen av näring ska växa fram i Sverige.

Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Den här regeringen lånar just nu pengar för att fortsätta att sänka skatten mest för dem som har det bäst.

Maud Olofsson vet själv att 60 procent av skattesänkningarna har gått till de 10 procent som är allra förmögnast i vårt land.

Det är också uppenbart att Maud Olofsson nu har omvärderat sin syn på fordonsindustrin. Den där låt-gå-mentaliteten, att inte vilja göra någonting, har ändrats. Men den finns ändå där, också när hon beskriver sina ambitioner när det gäller de nya upplevelsenäringarna. Det är en låt-gå-politik. Marknaden sköter det här själv. Man vill ingenting göra.

Vi har där en annan syn på politik. Vi tror att politiken ska spela roll när det gäller att samla, att förmedla kontakter, att stötta utvecklingen. Och det är en tydlig politik på området.

Vi socialdemokrater tror och vill att fler ska kunna leva på sin talang och skaparkraft.

Det ger de människor som har möjlighet till det ett rikare liv men också alla oss som får uppleva allt det.

Fler talanger ska få möjlighet att slå världen med häpnad. Det tycker vi är bra. Vi vill se att de här branscherna utvecklas, ger fler jobb och tillväxt. Men det krävs politisk vilja, politiska ambitioner för att göra detta, nationella initiativ. Jag ser att det sker mycket där ute regionalt och lokalt. Där tas det initiativ. Man stöttar dataspelsbranschen. Man går in och stöttar musiken, alltifrån de kulturella möjligheterna till att utöva de olika färdigheterna och mycket mer än så.

Det jag efterlyser är de nationella initiativen, och jag är inte ensam om det. Branschen efterlyser det också.

Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig ta skattesänkningarna. Att få 1 000–1 500 kronor mer i månaden spelar en väldigt stor roll om jag är undersköterska, sjuksköterska, metallare eller lärare. Jag tror att det spelar en väldigt stor roll, inte minst nu när det är kris, att man kan ha den marginalen.

Vi ska vara glada över att Luciano Astudillo inte är näringsminister. Då hade vi fått se pengar ryka i väg till fordonsindustrin i USA, multinationella företag som inte vill ta sitt ägaransvar. Så ansvarslös kan aldrig jag vara, och jag ska inte vara det heller. Skattebetalarna har bett mig att förvalta deras pengar på ett ansvarsfullt sätt.

När det gäller den kreativa sektorn och satsningarna där pågår det en massa saker som ger resurser ut i systemet. De pengar som finns ute i regioner och annat är mycket av de pengar som vi har fattat beslut om. Hela strukturfondsprogramdelen som finns, alla lånemöjligheter är pengar som regeringen har fattat beslut om.

Men vi tror att de enskilda idéerna växer fram runt om i Sverige och inte på Regeringskansliet i Stockholm. Det är det som är viktigt. Vi ska

skapa verktygen. Vi ska skapa de generella möjligheterna för företag att växa fram. Vi ska stimulera entreprenörskapet bland unga. Vi ska se till att den kreativa sektorn får samma möjligheter att utvecklas som andra. Vi ska se till att det finns forskning, att det finns utbildning, alla de sakerna. Det är så man hjälper den här sektorn men också många andra sektorer.

Om ni vill fortsätta med era paket, om ni vill fortsätta med er stil där det handlar om att separera ut särskilda branschprogram för snart sagt alla branscher, fortsatt gärna med det. Det vi kommer att göra är att se till att våra åtgärder passar dataspelsindustrin, turismindustrin, basindustrin. Det är så man får en stark näringslivspolitik i vårt land.

Jag tror att det är bra för svenska folket att det är de som har ansvar för skattebetalarnas pengar som leder landet och inte en opposition som är ansvarslös med samma pengar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:84
13 mars

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2008/09:358 om tågtrafiken på Uven

Anf. 42 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Fredrik Olovsson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att garantera statligt stöd till tågtrafik på den så kallade Uvenlinjen.

Fredrik Olovsson ställde exakt samma fråga till mig för skriftligt svar så sent som i januari i år. Jag har inget annat svar än det jag gav för en dryg månad sedan. Rikstrafiken disponerar anslaget för Trafikavtal och det är lämpligt att det är den myndigheten som avgör vilken trafik som ska prioriteras inom ramen för dess uppdrag.

Anf. 43 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Som säkert de flesta förstår var jag inte nöjd med det skriftliga svar som jag fick från ministern. För att få en diskussion om statens indragna stöd till tågtrafiken på Uven valde jag att skriva en interpellation i samma ärende.

Uven kanske man ska börja med att förtydliga. Det är tågtrafiken på sträckan Uppsala–Norrköping över Västerås, Eskilstuna, Flen och Katrineholm bland annat. I dag står staten för 16 miljoner av det underskott som den här trafiken genererar. Men Rikstrafiken har meddelat att man inte avser att fortsätta med det från den 1 juli i år.

Regeringen har helt enkelt varit för snål med pengarna. Det är väldigt beklagligt, eftersom den här tågtrafiken är väldigt viktig. Uven hanterar ungefär en miljon resenärer och binder ihop Mälardalen och den fjärde storstadsregionen som man brukar kalla Norrköping och Linköping.

Det är en tågsträckning som binder samman många olika arbetsmarknadsregioner och flera universitets- och högskoleorter men också Västra och Södra stambanan med västra Mälardalen och Dalarna. Resenärer till och från de destinationerna är hänvisade till Uven och byter tåg i Katrineholm eller Norrköping för att komma vidare med X 2000.

Att staten på det här sättet drar sig undan sitt ansvar tycker jag är väldigt beklagligt. Att det dessutom sker mitt i en allvarlig jobbkris gör det ännu mer obegripligt. De varselsamordnare som regeringen har utsett från Sörmland har lyft in just fortsatt stöd till Uven som en viktig åtgärd för att mildra de effekter av varsel och arbetslöshet som inte minst Eskilstuna men också andra orter på den här sträckan har drabbats av.

Hittills har vi inte fått ett enda positivt besked från regeringen på någon av de åtgärder som varselsamordnarna har fört fram. Jag hoppas att det kan vara dags för infrastrukturministern att bryta den usla trenden och ge regionen åtminstone *ett* positivt besked.

Om regeringen drar sig undan sitt ansvar kan det få två konsekvenser. Antingen läggs tågtrafiken ned helt eller så dras den ned på en nivå som gör att väldigt många får svårt att resa på ett rimligt sätt. Det kommer att förvärra jobbkrisen. Eller så får kommunerna gå in och täcka upp när staten drar undan sina pengar. Därmed förvärras välfärds krisen.

Vi vet att kommunerna redan i dag står i en väldigt svår ekonomisk situation, bland annat för att regeringen har valt att genomföra stora orättvisa skattesänkningar i stället för att stärka välfärdssektorn. I stället för att kunna hålla uppe kvaliteten i äldreomsorgen och skolan riskerar kommunerna längs den här sträckan att få fylla på när infrastrukturministern drar bort sina pengar.

Det hålet i den kommunala ekonomin ska läggas till de andra hål som redan har skapats för att regeringen har förstört trygghetssystemen. Kostnaderna för socialbidragen ökar i rask takt i de här kommunerna till följd av den trygghets kris som följer i spåren av försämringar i a-kassa och sjukförsäkring.

Med tanke på allt det här undrar jag om inte infrastrukturministern är beredd att ompröva sitt svar till mig som jag fick på min fråga. Borde inte ministern åtminstone kunna ge regionen *ett* positivt besked i den flod av negativa åtgärder som ni har åstadkommit så här långt?

Anf. 44 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag vänder mig till Fredrik Olovsson med anledning av interpellantens betoning av vikten av Uventrafiken och denna tåglinje. Jag har absolut ingen anledning att betvivla denna vikt och funktion som Uvenlinjen har. Men det svarar inte på frågan vem som är ansvarig för notan, för att betala för tåglinjen. Den har jag beskrivit för Fredrik Olovsson i det tidigare svaret.

Det finns sedan många år en uppdelning vad gäller kollektivtrafiken mellan vad som är ett ansvar för kommuner och landsting och vad som är ett statlig ansvar. Det regionala ansvaret är för den lokala och regionala kollektivtrafiken, medan staten genom Rikstrafiken har ett ansvar för interregional kollektivtrafik.

Att kommuner och landsting har ett ansvar för den inomregionala kollektivtrafiken innebär att de har just det verktyget för att skapa förutsättningar för regional utveckling utifrån sina prioriteringar. Det tänker jag fortsätta att värna om.

Det är passande att upprepa en historia här. Fram till 2002 betalade SJ för den trafikerade vägsträckan Västerås–Katrineholm som SJ själv förlängde till Norrköping. Rikstrafiken gjorde 2002 en överenskommelse

med Mälardalstrafiken om att trafiken på den tidigare av staten upphandlade sträckan ska ingå i Timtrafiken, och då förlängdes den till Uppsala.

Men under den här tiden utvecklade Rikstrafiken principer och kriterier för när och på vilken nivå som myndigheten ska engagera sig. Om jag upprepar det historiska perspektivet bedömde Rikstrafiken 2005 att det knappast är rimligt med ett långsiktigt stöd till trafiken utifrån Rikstrafikens uppdrag. Samtidigt mötte man regionernas behov av en övergångsperiod för att på ett rimligt sätt både ta ansvar för och värdera trafiken.

Dessutom redovisade Rikstrafiken så sent som i december 2008 en ny rapport där man har uppdaterat den några år gamla utredningen om just Uventrafiken. Myndigheten gör återigen en bedömning som motsvarar den man gjorde efter den diskussion som uppstod 2005.

Det man säger är att trafiken har en liten andel interregionalt resande och att den interregionala tillgängligheten för berörda kommuner är god och acceptabel för samtliga utifrån Rikstrafikens kriterier. Det kan låta fyrkantigt, men Rikstrafiken har olika kriterier när de gör sina bedömningar av när de ska vara en aktiv part.

Vi har alltså regelsystem med en mycket tydlig ansvarsfördelning, och det är ett tidigare ställningstagande och ett tidigare beslut som har sitt ursprung från 2005 som Rikstrafiken nu genomför.

Anf. 45 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Infrastrukturministern har närmast gjort det till en konstform att lämpa över det ekonomiska ansvar som hon borde ta på landets kommuner och landsting.

Det gäller inte bara Uven utan också till exempel Citybanan där välfärdssektorn nu får bära en stor del av ansvaret. Där ska Sörmland stå för 600 miljoner, en investering som infrastrukturministern och staten borde stå för. Bara för Landstinget Sörmland, som Centerpartiet för övrigt har varit med och kört i botten ekonomiskt, handlar det om att förutom stora sparbeting nu också få fram 300 miljoner till infrastruktur utanför länets gränser. De nio kommunerna ska dela på lika mycket.

Infrastrukturministern har till och med varit tvungen att föreslå riksdagen en lagändring för att det ska vara lagligt att göra så. Tidigare har det inte varit tillåtet. Det handlar självklart om att flytta resurser från välfärdssektorn, och jag kan garantera att det inte handlar om en önskan från kommunerna att behöva ta detta ansvar.

Den borgerliga regeringen har helt enkelt slarvat bort så mycket pengar på oansvariga skattesänkningar att ni inte har möjlighet att ta ansvar för det en regering borde ta ansvar för. Detta ansvar får i stället tas regionalt och lokalt, och då försvinner pengarna från äldreomsorg, vård och skola.

Dessutom skyller Åsa Torstensson ifrån sig på Rikstrafiken. Hon har inget ansvar för någonting. Men det är faktiskt ministern som är ansvarig, både för de resurser som Rikstrafiken har och det uppdrag som regeringen ger till Rikstrafiken.

Ulrica Messing gick förra gången det var tal om att dra in pengar, 2005, in och såg till att det kom fram resurser och att man kunde fortsätta ta ett statligt ansvar på den här sträckan. Varför klarar inte en borgerlig minister av det som en socialdemokratisk minister klarade av?

Prot. 2008/09:84
13 mars

Svar på
interpellationer

Jag kan heller inte förstå hur regeringen resonerar när man ser det så snävt när det handlar om tågtrafikens betydelse för exempelvis miljön. En miljon tågpassagerare riskerar nu att få leta upp ett annat färdssätt, och jag kan garantera ministern att det inte kommer att bli cykel. De målsättningar som regeringen vill uppnå i sin klimatproposition har inga förutsättningar att nås om man börjar med att ta rejäla kliv åt fel håll.

Den bild som växer fram i alla fall för mig är att regeringen tar lätt på välfärds krisen när man fortsätter att dumpa stora kostnader på landets kommuner och landsting som redan i dag varslar och säger upp personal i äldreomsorg och skola. Regeringen tar dessutom ett felsteg i klimatarbetet när man på det här sättet riskerar att flytta en miljon passagerare från klimatsmarta tåg till vägtrafik. I bästa fall blir det buss men sannolikt för det mesta bil.

Regeringen tar uppenbarligen också lätt på arbetspendlingen när man genom att svika Uven försvårar den långväga arbetspendlingen – mitt i en brinnande jobbkris, där just pendlingen kommer att vara väldigt viktig. Lyssna på era egna varselsamordnare! De vill att ni ska fortsätta att stötta den här trafiken. Det skulle vara en viktig åtgärd för jobben i regionen. Borde inte politiken hänga ihop så mycket att också infrastrukturministern bidrar till detta viktiga arbete?

Anf. 46 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Nu har jag en fråga till interpellanten med anledning av att han tog upp Citybanan. Det kanske vore på sin plats att Fredrik Olovsson kom ihåg var det ingångna ekonomiska avtalet och medfinansieringen av Citybanan kom ifrån vad gäller landstingens delaktighet. Det är just socialdemokratiska initiativ.

Under tiden har Citybanans kostnadsberäkningar flugit dramatiskt i höjden, och naturligtvis var det ganska naturligt när vi prioriterade att göra en översyn av Citybanans kostnader att också kringliggande regioner blev aktiva. Vi var mycket tydliga med behovet av att hitta en spårlösning för Citybanan som också skapade förutsättning för den större regionala arbetsmarknaden, och därav utvecklas detta till ytterligare en medfinansiering. Detta är i sig inget nytt, utan det har ju Socialdemokraterna arbetat med mycket.

Tillbaka till Uven: Tågtrafik och kollektivtrafik är oerhört avgörande för större arbetsmarknadsregioner, och är det någon som har prioriterat detta är det jag och alliansregeringen med anledning av det arbete som nu pågår. Dels prioriterar vi att förbättra infrastrukturen, både när det gäller vägar och järnvägar, så att underhåll och nybyggnation tar fart med ett högre tempo, dels handlar det om att den regionala nivån delaktighet stärks och blir tydlig, för det är där man gör rätt prioriteringar. Det är där man ser rörelsemönster. Det är där man ser vilka bristerna är när det gäller varför en rundad arbetsmarknadsregion inte kan utvecklas.

Jag kommer att fortsätta arbetet med detta, och det innebär också att det finns ett stort regionalt ansvar. Men jag måste också fråga Fredrik Olovsson: Innebär din syn på kollektivtrafik att det regionala och lokala huvudmannaskapet inte längre ska vara aktuellt för kollektivtrafik, alltså den trafik som berör daglig skolpendling eller daglig arbetsmarknadspendling? I så fall är det något nytt som Socialdemokraterna härmed tar initiativ till.

Det pågår ganska mycket arbete här och nu vad gäller att göra en åtgärdsplan i syfte att både tänka i termer av större arbetsregioner och bejaka dem. Där är man i Mälardalen i allra högsta grad aktiva och har mycket tydligt visat detta i sitt engagemang och nuvarande arbete.

Prot. 2008/09:84
13 mars

När det gäller den specifika Uventrafiken var det ett initiativ som påbörjades under den socialdemokratiska regeringen. Rikstrafiken sade tydligt att det inte var rimligt att Rikstrafiken tar ansvar för den typen av trafik, därav beslutet om en övergångstid.

Parallellt med den översyn av åtgärdsplanerna som görs kan jag icke desto mindre se att vi träder in i en ännu starkare regional nivå och större arbetsmarknadsregioner. Långsiktigt tror jag alltså att vi kan se behov av att se över kollektivtrafik som bejakar större arbetsmarknadsregioner – ja.

Anf. 47 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Självfallet ska vi ha ett regionalt och lokalt ansvar för kollektivtrafik. Det är ingen som har sagt något annat. Redan i dag är det på Uvensträckan så att det är regionen – kommunerna och landstingen – som tar den stora delen av kostnaden. Det är inte staten.

Men nu drar Åsa Torstensson bort den sista delen av statligt ansvar för den här tågtrafiken. Det skjuter hon i stället över på hårt prövade kommuner som måste spara i välfärden redan innan för att ta ansvar för det som borde vara regeringens ansvar.

Hon struntar också i de viktiga miljöaspekter som ligger i att en miljon tågresenärer nu kan tvingas ut i vägtrafiken i stället.

Hon struntar i att tågtrafiken är extremt viktig för pendlingen och jobben. Trots att regeringens varselsamordnare vädjar om en fortsatt finansiering av tågtrafiken för jobbens skull får vi inget sådant besked från Åsa Torstensson.

Pengarna är helt enkelt slut. Regeringen har smält i väg dem på orättvisa skattesänkningar under högkonjunkturen. Nu när det är sämre tider står man tomhänt.

Det är fortfarande några månader kvar innan pengarna är borta. Åsa Torstensson har fortfarande en möjlighet att återkomma med positiva besked. Jag hoppas verkligen att statsrådet tar den chansen.

Anf. 48 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Vad gäller den ekonomiska kris som vi befinner oss i nu har alliansregeringen och jag mycket tydligt prioriterat infrastruktursatsningar. Det är infrastruktursatsningar som innebär åtgärder i år och nästa år just i syfte att stärka en arbetsmarknad här och nu naturligtvis, men det får en dubbeleffekt i och med att vi har prioriterat satsningar på flaskhalsar och de järnvägsstråk där det är fullt.

Vi har prioriterat Mälardalsregionen för att skapa bättre förutsättningar för att pendlare på ett tryggt och säkert sätt ska kunna använda sig av tågtrafiken. Det är oerhört stora resurser satsade just i Stockholm och Mälardalsregionen därför det är här som det har varit stora problem.

Nu går vi vidare, och snart kommer riksdagen att hantera energi- och klimatpropositionen där det finns mycket tydliga ekonomiska styrinstrument som återigen stärker kollektivtrafiken. Därmed får kollektivtrafiken också ett tydligt underlag för att vara ännu bättre för resenären men naturligtvis också ekonomiskt mycket mer lönsam för alla parter, både för den som är ansvarig för kollektivtrafiken och för dem som reser.

Anf. 49 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vad jag avser att göra för att komma åt de taxiförare som begår ekonomisk brottslighet och vilka åtgärder jag avser att vidta för att inte taxikunder ska bli lurade vid en resa.

Låt mig först säga att jag delar interpellantens uppfattning att bekämpning av ekonomisk brottslighet inom taxinäringen är en högst prioriterad fråga. Jag har nyligen svarat på en fråga, ställd av Raimo Pärssinen, huruvida jag avser att gå vidare med förslaget om redovisnings- eller tömningscentraler. Förslaget om redovisningscentraler var både integritetskränkande för resenären och regelbelastande för företagen. Förslaget skulle dessutom innebära ökade administrativa kostnader för småföretagare. Systemet med redovisningscentraler visade sig ej heller fullkomligt då det allra enklaste sättet att fuska, det vill säga att inte slå på taxameter, kvarstod. Det kan till och med antas att sådant fusk skulle öka. Det är mot denna bakgrund jag inte avser att gå vidare med att införa ett system med redovisnings- eller tömningscentraler.

Som Börje Vestlund väl känner till för vi en dialog med Svenska Taxiförbundet om olika åtgärder som kan tänkas främja en sund och konkurrenskraftig taxinäring. Svenska Taxiförbundet har inkommit med en hemställan till Näringsdepartementet rörande alternativ till redovisningscentraler. Ett av åtgärdsförslagen som Svenska Taxiförbundet tar upp rör polisens tillsyn och kontroll.

Jag anser att tillsyn och kontroll är det viktigaste redskapet för att komma till rätta med den ekonomiska brottslighet som finns inom taxinäringen. Jag ser dock inget behov av ytterligare lagändringar, utan det gäller att bedriva tillsyn och kontroll på ett effektivt sätt. Till exempel har samverkan mellan ansvariga myndigheter visat gott resultat. Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens senaste så kallade razzior mot taxinäringen är bevisligen rätt väg i arbetet med att bekämpa den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen.

Det är heller inte acceptabelt att taxiresenärer, utländska turister som besöker vår huvudstad, ska bli lurade av oseriösa taxiföretag. Jag har förstått att detta är främst ett storstadsproblem. Jag vet att Länsstyrelsen i Stockholms län har uppmärksammat problemet och nu utreder möjligheter till klarare prisinformation och pristak för taxiresor i Stockholm. Jag avser att följa deras arbete och avser inte att ta några initiativ i dagsläget.

Då Börje Vestlund, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Sylvia Lindgren i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 50 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag vill å Börje Vestlunds vägnar tacka ministern för svaret, men jag beklagar att ministern inte vill vidta några åtgärder för att komma åt den ekonomiska brottsligheten inom taxibranschen.

*Svar på
interpellationer*

Frågan är på intet sätt ny. Avregleringen av taxi skedde 1990, och dess negativa effekter har diskuterats vid *flera* olika tillfällen. Vi vet att avregleringen medförde att det blev fler taxibilar att tillgå. Begreppet ”Taxi, var god dröj!” kunde upphöra, men i stället blev det otryggt att åka taxi. Oseriositeten inom branschen ökade markant. Passagerare lurades, och åtskilliga vittnade om hutlösa priser som de tvingats att betala för resor.

Inte minst drabbade det här turister och besökare, i huvudsak kanske i Stockholm, Göteborg och Malmö, vilka är de städer som har drabbats väldigt hårt av den här oseriositeten.

För turister och besökare är ju ett vänligt bemötande, trevligheter vid ankomst, väldigt viktigt. Känner man då att man blir uppskörtad på taxiresan med detsamma får det naturligtvis en väldigt stor negativ effekt. Ett välkomnande till ett land och en stad med ordning och reda däremot har mycket positiva effekter.

Det är alltså snart 20 år sedan avregleringens negativa sidor uppmärksammades. Återkommande kaos, bråk mellan stora taxibolag, egna växlar och friåkare är bekymmer som också kvarstår. Det framgår bland annat av en *nyligen* genomförd razzia i taxibranschen som också har presenterats i massmedierna.

Klart i interpellationssvaret framgår, herr talman, att infrastrukturministern inte vill införa obligatoriska redovisnings- eller tömningscentraler för taxi. Detta trots att branschen har ställt det kravet under flera år för att försöka komma till rätta med en del av fuskets inom branschen. Det är alltså taxibranschens krav. De efterlyser regler, ordning och reda, men ministern säger nej. Varför? Jo, ministern säger att det skulle vara integritetskränkande eftersom uppgifter om taxiresenärer skulle registreras.

Jag är till skillnad mot infrastrukturministern helt överens med branschen om att det behövs åtgärder. Det behövs flera åtgärder för att komma till rätta med ekonomisk brottslighet och motverka oseriös verksamhet. Jag blir minst sagt förvånad när man säger att ekonomisk brottslighet inte kan bekämpas av integritetsskäl.

Herr talman! Min följdfråga måste naturligtvis bli: Hur kan det vara integritetskränkande att bekämpa ekonomisk brottslighet?

Anf. 51 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Först och främst vill jag säga till Sylvia Lindgren, som tar emot svaret, att det är helt rätt förstått. Jag har svarat på frågan tidigare. Jag är i dagsläget inte beredd att gå vidare med några obligatoriska redovisningscentraler.

Jag tror oerhört starkt på småföretagande. Vi måste naturligtvis hitta en balans mellan ytterligare regler och ytterligare administration och se åtgärderna i förhållande till vilket utfall man får för samhällsintresset generellt sett. Det har varit uppenbart att det är avgörande att polisens arbete – kontroll och tillsyn – ger resultat och fortsätter.

Låt mig ge ett exempel. I Sveriges glesbygdskommuner är körunderlaget till 90 procent samhällsbeställda tjänster. Alltså finns det en full kontroll från samhällets sida. Med Börje Vestlunds förslag, eller med Sylvia Lindgrens initiativ, skulle det innebära att vi tvingar småföretag och taxibranschen att årligen lägga ut ytterligare 172 miljoner kronor. Den här regeringen har gått till val på att vi ska skapa enkelhet för våra

företagare och att det ska finnas en tilltro till regelsystem för företagare. Samtidigt ska vi naturligtvis vidta effektiva åtgärder för att begränsa brottsligheten. Där har polisen med de senaste razziorna visat hur viktigt det är att de fortsätter.

Taxibranschen har tillsammans – vi för en ständig dialog – lämnat ytterligare förslag på åtgärder som man lyfter in i systemet för att minska den ekonomiska brottsligheten. Förutom polistillsyn och kontroll kan det vara kortläsare kopplade till taxameter, en central databas för protokoll från taxameterbesiktning, åtgärder där man själv har identifierat brister, till exempel att med hjälp av god uppfinningsrikedom återkommande tömma och nollställa taxameter för att komma undan skatt. Det här är viktiga punkter som vi arbetar vidare med.

Låt mig komma tillbaka till frågan om integritet, Sylvia Lindgren. Det fanns ett förslag som gick ut på remiss. Datainspektionen är naturligtvis en remissinstans.

När det gäller centralerna är tanken att all information från taxameter ska föras över eftersom det ligger ett kontrollvärde i att överföringen är fullständig, det vill säga kundens namn, tidpunkt för resan, mellan vilka adresser kunden färdas, hur resan betalas, vem det är som betalar, arbetsgivare eller ett personligt kort. Mycket av den informationen blir oerhört personligt känslig. Detta har Datainspektionen sagt är inte förenligt med de grundläggande dataskyddsprinciperna.

Anf. 52 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag tror att det framgick tydligt att det är en rad olika åtgärder som behövs för att komma till rätta med problemen inom taxinäreringen. Tömningscentraler kan vara ett sätt. Tömningscentralerna har man pratat länge om. Dessförinnan var det redovisningscentraler, och dessförinnan låg det på beställningscentralerna. Ursprunget är egentligen Betaltjänstutredningen, som Ulf Adelsohn ledde för länge sedan. Men det visar på att det har varit svårt att komma till rätta med detta. Problemen kvarstår, inte minst när det gäller skattebetalningar, momsredovisning och dylikt. Det är en oseriös verksamhet.

Då säger Åsa Torstensson att enkelheten är det viktigaste, att den är viktigare än att komma åt den ekonomiska brottsligheten. Men den ekonomiska brottsligheten och reglerna är till för att stötta de seriösa och ge dem möjlighet att överleva.

Jag är till skillnad från infrastrukturministern helt överens om att det behövs åtgärder här. Nu hävdar man att regelförenklingarna kommer att kosta 172 miljoner per år för företagen. Men det framkommer även i svaret på interpellationen att ministern tror mer på polisens tillsyn, kontroll och samverkan mellan olika myndigheter. Jag tror också på det, men det räcker inte utan man måste också granska åkarna och se till att man får tillbaka en del av momsredovisningen.

Jag tror också att det är farligt att ställa det ena mot det andra. Vi vet att det behövs mer kontroll och tillsyn inom transportnäreringen. För det behövs det också mer resurser. Men det kan väl ändå inte motverka att det också behövs andra resurser.

Jag känner en stor oro för det synsätt som framkommer i ministrarnas sätt att besvara Börje Vestlunds interpellation. Det låter nästan som att man bejakar fusk eftersom det skulle bli så krångligt att införa regler.

Det kommer alltid att vara krångligt att kräva speciella åtgärder för att bekämpa fusk. Det går inte att undvika krångligheter och besvärligheter, men det ena får inte förta det andra i det sammanhanget.

Jag tycker att det är viktigt att man återerövrar förtroendet för taxi-branschen. Jag tycker att det är bedrövligt att svärta ned densamma. Hjälp dem i stället att se till att vi får en taxibransch som står för trygghet, säkerhet, ordning och reda så att ingen ska känna sig uppkörd.

Här har branschen verkat för och krävt obligatoriska tömningscentraler länge. Ministern säger att det blir krångel när man ska vidta åtgärder för att minska fusk, och därför gör man ingenting. Det är ett för mig mycket märkligt ställningstagande som definitivt inte gynnar vare sig seriöst företagande eller åtgärder för att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten inom branschen.

Anf. 53 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag säger inte att vi inte ska vidta åtgärder för att komma åt ekonomisk brottslighet. Jag säger nej till tömningscentraler. Det är inte svaret på frågan.

Jag tror att det är oerhört viktigt att förstå att tömningscentraler och redovisningscentraler inte är lösningen för att få bort fusk. Var vi inte överens om att det lättaste var att stänga av taxametern, att över huvud taget inte använda sig av en taxameter även om man är med i en redovisningscentral? Det kanske till och med är så att det blir en ökad andel fusk. Vem vet?

Vi för, som Sylvia Lindgren vet, mycket nära diskussioner och samtal med taxibranschen. Det är naturligtvis tudelat. Taxibranschen har naturligtvis själv ett ansvar att också skapa förutsättningar för ökad trygghet och säkerhet för resenären. Samtidigt är det min roll att lägga fram förslag och för riksdagen att besluta om ett regelsystem där det är balans mellan regler och vad vi får för effekt. Det är taxibranschen själv som har redovisat att införandet av obligatoriska redovisningscentraler skulle medföra en merkostnad för branschen på 172 miljoner kronor per år.

Den diskussion som Sylvia Lindgren och jag för har ett mycket tydligt storstadsperspektiv. Jag tycker inte att det är rimligt att alla taxiägare runt omkring i landet ska, på grund av en storstadssituation, drabbas av ytterligare kostnader för ett läge de över huvud taget inte befinner sig i. Många har en oerhört hög procent samhällsbeställda körningar och därmed en fullständig kontroll.

Sylvia Lindgren! Det finns alltså ett antal åtgärder som vi nu arbetar med och ska gå vidare med tillsammans med Taxiförbundet för att ytterligare skapa förutsättningar för minskad ekonomisk brottslighet. En del av detta hoppas jag att jag återkommer till riksdagen med under detta år.

Anf. 54 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag kan inte tolka det på annat sätt än att obligatoriska tömningscentraler, som är det krav från branschen som har drivits länge, tycker ministern är krångel och därför kan man inte vidta åtgärder som minskar fusk.

I en debatt om just den här frågan för ganska precis ett år sedan, den 11 april, sade Åsa Torstensson: "Jag tror att det är oerhört viktigt att se att de viktigaste redskapen är tillsyn och kontroll. Detta redskap finns i

dag.” Hon fortsatte: ”Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens senaste razzior mot taxinäringen har visat ett oerhört gott resultat.” Det finns också angivet i interpellationssvaret.

Men det, Åsa Torstensson, står i bjärt kontrast mot den nyligen genomförda razzia som gjordes av polisen och andra myndigheter. Den gav en dyster bild av hederligheten inom taxibranschen i Stockholm.

Därför tycker jag att det är olyckligt att ministern så totalt sågar förslaget om tömningscentraler jäms med fotknölna. Att regeringen inte lyssnar på de fackliga organisationerna vet jag, men i detta fall lyssnar man inte heller på företagarna, alltså branschen. Det gör mig, herr talman, frustrerad att Åsa Torstensson pratar om att regelförenklingar måste gå före ekonomisk brottslighet och därmed trygghet för kunder att åka taxi.

Anf. 55 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! En gång till, Sylvia Lindgren: Jag säger att det måste vara en balans mellan de åtgärder vi vidtar vad gäller regler och lagstiftning i förhållande till de samhällseffekter vi får ut av detta. Det är den balansen som jag tycker blir orimlig när taxibranschen förespråkar redovisningscentraler, precis som Sylvia Lindgren. Det blir en generell påлага för alla småföretagare i taxinäringen runt omkring i landet, och det är inte rimligt. Sylvia Lindgren inte har sagt något annat. Det är mycket tydliga storstadsproblem, eftersom den situationen knappt finns i andra delar av landet.

Det är oerhört viktigt att vi fortsätter med det arbete som är inriktat på att det ska bli tryggare och säkrare, att det ska vara rimliga prisnivåer och att man ska veta vad man betalar i de områden som det är problem. Det är det som till exempel länsstyrelsen nu arbetar med, och det är det som vi och taxibranschen kommer att fortsätta att arbeta med, i syfte att få bort den ekonomiska brottsligheten och att skapa trygghet för resenären. Man ska vara trygg och säker när man åker taxi men också veta vad det är man betalar.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2008/09:357 om förslag till nytt diskrimineringsdirektiv

Anf. 56 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig om det är en prioritet för mig och regeringen att EU:s ministerråd antar förslaget till ett nytt diskrimineringsdirektiv under det svenska ordförandeskapet. Luciano Astudillo har även frågat mig på vilket sätt jag kommer att arbeta för att förslaget inte urvattnas genom alltför många undantag vad gäller diskrimineringsgrunderna och definitionen av diskriminering.

Regeringens ambition är att en politisk överenskommelse om ett nytt antidiskrimineringsdirektiv ska nås. Hur långt vi kommer under vårt ordförandeskap är dock beroende av hur Tjeckiens arbete framskrider.

Prot. 2008/09:84
13 mars

*Svar på
interpellationer*

Regeringen har verkat för ett brett direktiv mot diskriminering och anser det angeläget att i EU säkerställa en gemensam miniminivå för skydd mot diskriminering oavsett diskrimineringsgrund. Ett gemenskapsrättsligt skydd mot diskriminering har positiv effekt på den fria rörligheten. Regeringens övergripande handlingslinje är därför att verka för ett antagande av ett EG-direktiv som säkerställer samma nivå av skydd mot diskriminering för var och en av de diskrimineringsgrunder som omfattas av direktivet.

Anf. 57 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Tack, Nyamko Sabuni, för svaret! Men jag måste säga att jag är oerhört förvånad över det här svaret.

Sverige är ett progressivt land, ett modernt land som står upp för lika-behandling och antidiskriminering. Vi har gått före så många gånger när det gäller kampen för lika rättigheter för kvinnor och män. Vi har gått före i kampen när det gäller funktionshindrades rätt till tillgänglighet och när det gäller sexuellt likaberättigande. Någonstans är det någonting som många svenskar är stolta över – den progressivitet och modernitet som Sverige stått upp för.

Jag hade hoppats få ett svar här som sade: Vi är beredda att sätta detta på agendan, och vi vill prioritera kampen för lika rättigheter och möjligheter under vårt ordförandeskap. Nu gör inte Nyamko det.

Vi vill samla en allians av progressiva krafter i Europa för att stärka skyddet för människor som i dag faller undan, diskrimineras eller särbehandlas negativt. Tyvärr andas Nyamko Sabunis svar något helt annat.

Jag hoppas att den här debatten ändå ska sätta lite fart på regeringen, för det här är en fråga som vi har oerhört mycket att vinna på att visa vår omvärld.

Vad är vi överens om? Det första är att det behövs ett nytt antidiskrimineringsdirektiv, att det är viktigt och riktigt. Skyddet behöver omfatta alla grunder, och oavsett grund måste det vara ett så heltäckande diskrimineringskydd som möjligt. Det ligger för övrigt helt i linje med det som den borgerliga regeringen och vi tillsammans har verkat för här i Sverige, så det är inget kontroversiellt.

Det ska inte förekomma hierarkier mellan olika diskrimineringsgrunder. Så är det i dag. Diskriminering är en kränkning av människovärdet, oavsett vem det drabbar och var det drabbar.

Vi är ett föredöme, som sagt. Det är någonting som gör oss svenskar väldigt stolta. Det är någonting som vi ska värna om och försöka få fler att se. Men det här svaret lovar väldigt lite.

Jag ska läsa upp frågorna igen så får Nyamko en ny chans att svara.

För det första: Är det en prioritet för statsrådet och regeringen att EU:s ministerråd antar förslaget till ett nytt diskrimineringsdirektiv under det svenska ordförandeskapet?

Det svar jag har fått hitintills är att det beror på Tjeckien. Jaha! Det beror på Tjeckien om Sverige ska prioritera den här frågan eller inte.

För det andra: På vilket sätt kommer statsrådet att arbeta för att förslaget inte urvattnas genom alltför många undantag vad gäller diskrimineringsgrunderna och definitionen av diskriminering?

På den frågan fick jag över huvud taget inget svar.

Herr talman! Jag tyckte att Luciano ställde två raka och tydliga frågor. Det är inte ofta som det är ett statsråd förunnat att få de frågorna, och därför blev svaret också väldigt rakt och tydligt. Raka och tydliga svar behöver sällan vara mycket längre än så.

Luciano Astudillo kanske inte känner till det, men jag kan informera honom och alla lyssnare till denna debatt om att det finns ett visst sätt och vissa processer för hur frågorna inom EU drivs. Vi kan inte fatta ett beslut om inte rådsarbetsgruppen har gjort sitt. Vi kan inte fatta beslut om inte frågan diskuterats i Epscogruppen.

Tyvärr är det så att om det ordförandeskap som finns nu inte prioriterar denna fråga kommer vi inte inom EU-processer att komma så långt att vi kan fatta beslut om detta. Det är därför nödvändigt att ordförandeskapet nu tar tag i detta. Om de inte gör det kommer det att åligga oss att så snabbt som möjligt under vårt ordförandeskap driva fram denna fråga så långt som möjligt så att vi åtminstone kan garantera att direktivet kan antas under det spanska ordförandeskapet.

Det är inte jag som har bestämt reglerna för hur EU:s institutioner ska fungera. Så fungerar det, och vi följer de arbetsordningar som finns där.

Återigen vill jag säga att detta är en prioriterad fråga för regeringen. Vi kommer att fortsätta att jobba för det. Men om man vill ha ett högt skydd för alla europeiska medborgare på diskrimineringsområdet kanske man inte samtidigt behöver kräva att det måste ske i en väldigt snabb takt. Vi har nämligen inte så många vänner på vår sida just nu.

Det är ingen hemlighet för någon medlemsstat var regeringen står i denna fråga. Jag träffar mina kolleger i bilaterala möten för att övertyga dem om hur svårt det skulle vara för dem att övertyga sina egna medborgare om att vissa grupper och diskrimineringsgrunder är värda att skydda men inte andra. Hur skulle debatten se ut i era länder? Det är i princip den fråga jag ställer.

Det finns dock många olika intressen och även processer i medlemsstaterna att ta hänsyn till. Tyskland har val på gång och tar antagligen hänsyn till det i dessa förhandlingar. Tjeckien har inte visat något större intresse utan prioriterar andra frågor. Att detta är vår agenda betyder inte nödvändigtvis att det någon annans agenda.

Vår prioritering är att vi ska få ett bra direktiv. Skulle det krävas att något annat land, i det här fallet Spanien, får vara de som avslutar detta är det värt det, bara vi får ett högt diskrimineringskydd också när det gäller grunderna ålder och tillgänglighet. Det är min prioritering. Jag försökte vara tydlig med det i mitt svar, men det dög inte. Så är det dock: Det finns processer som måste följas, och vi kommer att jobba utifrån det.

Jag vill också säga att det är nu vi gör det viktiga arbetet att bygga upp allianser. Vi kan inte bygga allianser när vi är ordförandeland. Då är vår uppgift att se till att alla kan komma överens och att driva fram frågan. Då kan vi inte sitta och föra fram den nationella ståndpunkten. Då förlorar vi. Så fungerar ordförandeskapen: Man jobbar innan, och under ordförandeskapen ser man till att få samman människor. Det är inte då man sätter i gång kampen för den svenska modellen; det gör man innan. Det är precis det vi gör nu.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 59 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vet inte om det är rätt strategi av Nyamko Sabuni att försöka gömma sig bakom processen, att klappa mig på huvudet och förklara hur processen ser ut när man tar fram direktiv. Jag sitter i Sveriges riksdag, och vi får information om hur processen ser ut och var i processen man är. Det är inte säkert att det gynnar henne i det här fallet.

En av anledningarna till att jag tog upp frågan är den utrikesdeklaration som Carl Bildt läste upp i februari. Där fanns inte den här frågan upptagen som en prioriterad fråga. Jag är dock glad att Nyamko i sitt svar nu säger att den borgerliga regeringen tänker prioritera frågan, att man tänker göra vad man kan och att man är i färd med att samla en bred, progressiv allians för att ändå försöka komma så långt som möjligt under vårt ordförandeskap.

Det är många i det civila samhället och i de grupper som mår om lika rättigheter som efterlyser detta arbete – att man samlar dem för en diskussion, men också att man inför ordförandeskapet, vilket de inte har sett Nyamko göra, träffar spanjorerna, som ligger rätt långt fram och är progressiva, eller belgarna och jobbar mer aktivt på att bygga denna allians för att få ett så starkt skydd som möjligt. Sedan – det har Nyamko rätt i – är det förhandlingar, kohandel och att hitta kompromisser som gäller.

Det civila samhället och de som kämpar för lika rättigheter, vare sig det är kvinnoorganisationer, RFSL, Amnesty eller andra grupper, frågar: Var är Nyamko? Vad gör Nyamko?

Sedan vill jag fråga lite om undantagen. Vi måste ju också se till att det likabehandlingsdirektiv som kommer på plats inte blir en schweizerost. Vi vet att det finns starka krafter som motverkar direktivet. Vi har kyrkliga organisationer som helt vill ta bort diskrimineringsgrunderna religion och sexuell läggning. Vi har tyskarna, som Nyamko Sabuni själv tar upp, som säger att det läggs alldeles för stort ansvar på företagen.

Den debatten känns förvisso igen härifrån Sverige och den borgerliga regeringen. Också här väger människovärdet lätt ibland när man för in marknadsvärdet i samma diskussion. Vi kunde ju se hur man försvagade likabehandlingen här när vi antog lagen. Men det är en annan sak.

Den konservativa gruppen i parlamentet – nu tillhör i och för sig inte Nyamko den – säger att man kommer att motverka att direktivet kommer på plats.

Hur ser Nyamko på undantagen? Ta den skrivning som säger att direktivet inte ska påverka tillämpningen av nationella lagar om civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter. Personer i samkönade äktenskap skulle kunna nekas försäkring med en sådan skrivning. Vad betyder "familjerättslig"? Hur blir det med kvinnors rättigheter och den reproduktiva hälsan? Och vad säger Nyamko om skrivningarna kring försäkringsbolagens rätt att diskriminera handikappade? Hur har hon agerat inför ordförandeskapet i de frågorna?

Anf. 60 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo säger att det civila samhället undrar var Nyamko är i de här frågorna. Jag kan bara beklaga: Jag bjuder inte in det civila samhället till mina bilaterala möten med kolleger. Det är där

jag bedriver arbetet. Som jag sade bygger vi allianser, och det gör vi i enskilda möten, inte i öppna seminarier. Därför kan inte det civila samhället vara inbjudet, och därför kanske de anser att vi inte gör något. Men mitt svar till dig som riksdagsledamot är att vi jobbar för fullt med detta. Det är nödvändigt, för detta är en prioriterad fråga för Sverige.

Kanske är den inte det framför allt utifrån det svenska perspektivet. I vår diskrimineringslagstiftning i dag och i den proposition vi lämnade till riksdagen står det tydligt och klart att vi ska återkomma till frågan om diskriminering på grund av ålder på alla samhällsområden. Det står också tydligt och klart att vi ska titta på tillgänglighetsfrågan. Denna utreds redan inom Regeringskansliet, och vi bereder utredningsdirektiven när det gäller diskriminering på grund av ålder.

I Sverige har vi alltså satt i gång vårt arbete. Det finns ingenting som hindrar att vi vidgar våra lagar som vi vill. Detta direktiv är däremot viktigt för övriga EU-medborgare som lever i länder som inte värnar om de här frågorna på samma sätt som vi gör. Därför finns det ett intresse hos mig och Sveriges regering av att det blir ett så högt skydd som möjligt. Det ska hålla samma nivå som de direktiv vi har utgått från i våra nuvarande lagar.

Vill man nå ett högt skydd kanske man får acceptera att det tar lite längre tid. Framför allt tar dock denna process tid därför att ordförandeskapet i dag inte har detta som en prioriterad fråga. Men jag kan lova Luciano Astudillo och det civila samhället: Detta kommer att vara en prioriterad fråga för Sverige. Därmed dock inte sagt att vi i våra processer kommer att lyckas avsluta och anta detta direktiv.

När det gäller frågor om civilstånd, äktenskap, skilsmässor och aborter tror jag att Luciano Astudillo ska vara glad att dessa ska undantas från direktivet. Jag skulle inte vilja att Sverige till exempel fick gemensamma skilsmässolagar med andra länder i Europa. Sverige är det enda land som har sagt nej till detta. Vi har fällt detta förslag eftersom det krävs enhällighet. I många andra länder måste makarna förklara varför de ska skiljas, och så måste någon godkänna deras skäl. Så gör vi inte i Sverige. Vi bestämmer när vi vill skiljas och gör det när vi vill det. Jag som kvinna vill gärna behålla den rätten. Jag tror också att du som man vill det. Därför är det viktigt att vissa fundamentala frågor inte förs upp på EU-nivå.

Det är likadant med aborträtten. Gå in och gräv i den så får du se var vi landar. Det är inte säkert att det är den svenska modellen som vinner. De krafter som är emot blir starkare och starkare inom EU.

Vad vi ska göra är att arbeta, opinionsbilda och uppmuntra så att de andra länderna kan anta bra lagar när det gäller kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa i sina egna nationella parlament. Detta ska inte tas på EU-nivå. Då riskerar bara vi som har kommit längre att förlora på det.

En hel del frågor hör hemma på EU:s bord, men andra frågor ska skötas nationellt. I det här fallet handlar det om en typ av frågor som vi ska sköta på nationell nivå.

Anf. 61 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag gillar de sista klämmarna, det du sade i slutet. Där är vi helt överens. Men man måste vara medveten om att vi riskerar att hamna i en situation där en massa människor kommer i kläm, där kvinnor i Europa inte får sina rättigheter värnade – och det är det jag efterlyser,

liksom homosexuellas rättigheter. Jag efterlyser att Sverige som ett av de progressiva länderna i Europa tar initiativ nu för att samla den här alliansen av progressiva länder för att få ett så starkt diskrimineringskydd som möjligt på Europainivå. Det har vi inte sett.

När jag retoriskt ställde frågan var i det civila samhället Nyamko Sabuni är, för man hade inte sett henne, var det inte så att det efterlystes ett möte med Sabuni. De ville se hur hon hade agerat för att samla den alliansen av progressiva krafter. De har ju inte sett hur Nyamko agerar i de slutna sammanhangen och i övrigt när det gäller att sätta hårdare tryck i den här frågan.

Som sagt hade utrikesminister Carl Bildt inte ens frågan med i regeringens utrikespolitiska deklaration, som för övrigt gäller under det svenska ordförandeskapet. Så viktig var frågan för honom och för regeringen.

Jag är glad att Nyamko Sabuni här i dag lovar att hon ska göra sitt yttersta för att få det här direktivet på plats. Det är ett väldigt positivt besked. Hon kommer att få helhjärtat stöd från oppositionen, åtminstone från Socialdemokraterna, i den frågan. Sätt den på agendan, visa vägen, ta ledarskap, lyft fram frågorna, gör svenska folket stolta, agera på ett sådant sätt att vi kan känna stolthet över att vi står upp för de grundläggande principerna om människors lika värde och lika rätt. I grunden handlar det om det.

Anf. 62 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Ibland skapas det debatter för debatterandets egen skull. Det finns ingen polemik mellan det Luciano Astudillo säger och det jag säger. Ja, Sverige ligger främst i de här frågorna. Jag avser att fortsätta att ligga främst. Jag och Sverige fortsätter att jobba med de här frågorna.

Det civila samhället kanske inte märker det därför att det är bilaterala möten, de pågår inte i öppna rum. Så är det. Jag tror inte att det är någon som har sett min kalender när jag reser till Bryssel, till Strasbourg eller till ordförandelandet. Jag tror inte att någon noterar exakt vilka statsråd jag träffar eller vilka möten jag håller i. Det är ingen som ska se det. Men det är så vi jobbar för att skapa allianser.

Det ligger i varje medlemsstats ordförandeskap att vilja avsluta saker och ting. Det ligger i allas intresse att göra det. Men vissa frågor är viktigare än andra, och då avsätter man längre tid för det i stället för att hasta igenom det. Det här skulle säkert kunna avslutas under vårt ordförandeskap om vi ville ha det som en schweizerost, det som du är rädd för. Det vill vi inte. Därför säger vi: Kommer vi inte att kunna klara det under vårt ordförandeskap ska vi se till att det blir så bra att vi kan klara det under det spanska ordförandeskapet.

I övrigt delar jag uppfattningen att det här är viktiga frågor som vi alla kan kämpa för. Jag tror inte att det finns delade meningar i riksdagen heller.

När det gäller utrikesdeklarationen tror jag inte att Carl Bildt nämnde allt det som varje departement anser vara viktigt och kommer att jobba för under vårt ordförandeskap. Jag tror faktiskt inte det. Jag kan åtminstone säga så här: Det här är för Integrations- och jämställdhetsdepar-

tementet en av de största och viktigaste frågorna. Det kommer vi att arbeta för, och för det har vi stöd för från regeringen.

Prot. 2008/09:84
13 mars

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2008/09:131 till justitieutskottet

2008/09:152 till försvarsutskottet

2008/09:153 till kulturutskottet

Motioner

2008/09: MJ5 och MJ6 till miljö- och jordbruksutskottet

2008/09: So14 och So15 till socialutskottet

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2008/09:134 Forskarutbildning med profilering och kvalitet

2008/09:146 Prövning av vindkraft

2008/09:149 Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften

2008/09:155 Förvärv av kvalificerade innehav i finansiella företag, m.m.

Motioner

med anledning av framst. 2008/09:RRS22 Riksrevisionens styrelses
framställning angående skyddet för farligt gods

2008/09:Fö2 av Anders Karlsson m.fl. (s, mp, v)

med anledning av redog. 2008/09:RRS21 Riksrevisionens styrelses redo-
görelse angående stödet skyddat arbete hos Samhall

2008/09:A11 av Berit Högman m.fl. (s, v, mp)

Kulturutskottets betänkanden

2008/09:KrU2 Public service-frågor

2008/09:KrU3 Kulturmiljövård och museer

2008/09:KrU4 Spel- och lotterifrågor

2008/09:KrU5 Vissa kulturpolitiska frågor

2008/09:KrU6 Ungdomspolitik och trossamfundsfrågor

Socialutskottets betänkanden
2008/09:SoU8 Äldrefrågor
2008/09:SoU15 Handikappfrågor

Finansutskottets betänkande
2008/09:FiU22 Kommunala frågor

Skatteutskottets betänkanden
2008/09:SkU25 Allmänna motioner om inkomstskatter
2008/09:SkU26 Allmänna motioner om punktskatter, tullfrågor och införsel

Justitieutskottets betänkanden
2008/09:JuU14 Särskild utlänningskontroll
2008/09:JuU15 Hemlig teleavlyssning m.m. under år 2007
2008/09:JuU19 Unga lagöverträdare

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 13 mars

2008/09:410 Fossilgasutbyggnad

av *Renée Jeryd* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:411 Undsättningslån

av *Ulla Andersson* (v)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:412 Pågående förändringar i det svenska djurskyddet

av *Tina Ehn* (mp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:413 Ungas situation på svensk arbetsmarknad

av *Jennie Nilsson* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:414 Bristyrken

av *Jennie Nilsson* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:415 Pensionärers skattesituation

av *Lennart Axelsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 mars.

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställts

den 13 mars

2008/09:739 Strandskyddet

av *Anneli Särnblad* (s)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 mars.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 13 mars

2008/09:697 Taxeringsvärden

av *Lars Tysklind* (fp)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:699 Resurser för att delta i regionala underrättelsecentrum

av *Britta Rådström* (s)

till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:701 Kronofogdemyndighetens verksamhetsuppdrag och personalsituation

av *Britta Rådström* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:704 Personalminskningar och pensionsavgångar i Skatteverket

av *Laila Bjurling* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:707 Bnp-fallet

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:708 Modernisering av tullstationer

av *Tommy Ternemar* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2008/09:710 Åldersdiskrimineringen i inkomstbeskattningen

av *Laila Bjurling* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 mars.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 4 §
anf. 30 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Aktuell debatt: Den ekonomiska politiken	1
Anf. 1 THOMAS ÖSTROS (s).....	1
Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m).....	2
Anf. 3 THOMAS ÖSTROS (s).....	3
Anf. 4 ROGER TIEFENSEE (c)	5
Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp)	6
Anf. 6 EMMA HENRIKSSON (kd).....	8
Anf. 7 ULLA ANDERSSON (v).....	10
Anf. 8 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	11
Anf. 9 Finansminister ANDERS BORG (m).....	13
Anf. 10 THOMAS ÖSTROS (s).....	14
Anf. 11 ROGER TIEFENSEE (c)	16
Anf. 12 CARL B HAMILTON (fp)	17
Anf. 13 EMMA HENRIKSSON (kd).....	18
Anf. 14 ULLA ANDERSSON (v).....	19
Anf. 15 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	20
Anf. 16 Finansminister ANDERS BORG (m).....	21
Anf. 17 THOMAS ÖSTROS (s).....	22
Anf. 18 ROGER TIEFENSEE (c)	23
Anf. 19 CARL B HAMILTON (fp)	23
Anf. 20 EMMA HENRIKSSON (kd).....	24
Anf. 21 ULLA ANDERSSON (v).....	24
Anf. 22 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	25
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m).....	25
2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	26
3 § Meddelande om aktuell debatt	27
4 § Svar på interpellation 2008/09:325 om uranbrytning i Sverige med anledning av regeringens utbyggnadsplaner av kärnkraften.....	27
Anf. 24 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	27
Anf. 25 MONICA GREEN (s)	28
Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	29
Anf. 27 MONICA GREEN (s)	30
Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (s)	31
Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c).....	31
Anf. 30 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	33
Anf. 31 MONICA GREEN (s)	34
Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (s)	34
Anf. 33 ERIK A ERIKSSON (c).....	35
Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	35
5 § Svar på interpellationerna 2008/09:333 om framtidspolitik för musikbranschen och 334 om ny politik för dataspelsindustrin	36
Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	36
Anf. 36 LUCIANO ASTUDILLO (s)	37

Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	38
Anf. 38 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	39
Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	40
Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	42
Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	42
6 § Svar på interpellation 2008/09:358 om tågtrafiken på Uven	43
Anf. 42 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	43
Anf. 43 FREDRIK OLOVSSON (s)	43
Anf. 44 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	44
Anf. 45 FREDRIK OLOVSSON (s)	45
Anf. 46 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	46
Anf. 47 FREDRIK OLOVSSON (s)	47
Anf. 48 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	47
7 § Svar på interpellation 2008/09:362 om förhållandena i taxibranschen	48
Anf. 49 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	48
Anf. 50 SYLVIA LINDGREN (s)	48
Anf. 51 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	49
Anf. 52 SYLVIA LINDGREN (s)	50
Anf. 53 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	51
Anf. 54 SYLVIA LINDGREN (s)	51
Anf. 55 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	52
8 § Svar på interpellation 2008/09:357 om förslag till nytt diskrimineringsdirektiv	52
Anf. 56 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	52
Anf. 57 LUCIANO ASTUDILLO (s)	53
Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	54
Anf. 59 LUCIANO ASTUDILLO (s)	55
Anf. 60 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	55
Anf. 61 LUCIANO ASTUDILLO (s)	56
Anf. 62 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	57
9 § Hänvisning av ärenden till utskott	58
10 § Bordläggning.....	58
11 § Anmälan om interpellationer	59
12 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	60
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	60
14 § Kammaren åtskildes kl. 12.34.	61

